

CO NÁS ODVÁDÍ OD VNITŘNÍ MODLITBY

(Kurs vnitřní modlitby 3.)

Je to známý malířský motiv pokušení sv. Antonína poustevníka. Dáblu se nelíbí, že velký otec poustevníků se stále zabývá Bohem, že skoro vůbec se nezajímá o věci tohoto světa. Ví, že pokud Antonín hovoří s Bohem, nemůže se vlastně k němu dostat, a proto posílá na něho celé vojsko pokušitelů, malých i velkých, hezkých i odporných, aby přece nějak nad ním zvítězil, ať hrůzou či rozkoší, či malomyslností, nebo vůbec jinak. Zdá se, že ďábel zmobilisoval peklo i zemi, aby přece přivedl Antonína na jiné myšlenky.

Toto pokušení svatého Antonína nemusí být nutně legendou, za jakou je vydávají přísně historičtí kritikové.

Co více ďábla ponouká k zlosti, než když vidí, že jsme u Boha, že k nám nemůže. Pokud dlíme s Pánem ve vnitřní modlitbě, jsme v Bohu svém jako v pevné tvrzi. Proto se snaží náš nepřítel vylákati nás z tohoto úkrytu našeho. Na jiném poli bude s námi již snazší zápas.

Zde máte jakýsi výklad příčiny tak častých roztržitostí v duchovním životě, ve vnitřní modlitbě. Po celý den jest vám docela dobře, můžete stále dleť duchem u toho, co konáte, jakmile ale se věnujete Bohu, vyrojí se na vás celá smečka myšlenek, starostí, obrazů... To vše na vás volá, pojd', porozprávíme si spolu, sdělím ti něco zajímavého, hled', jak to či ono je krásné.

Opravdu jest jasné, že většina roztržitostí pochází od zlého nepřítele. Stále a stále proti nám ďábel útočí ve vnitřní modlitbě. Sv. poustevník, opat Nilus, to krásně vystihl: Dábel bojuje proti nám, aby nás přiměl zanechat vnitřní modlitby, jež jest mu odpornou a nesnesitelnou právě proto, že jest nám tak spasitelnou. Snáze snese Zlý zevní přísnosti, protože ty mu mohou dát příležitost k pokušení samolibosti, pýchy, takové jemné, skoro neznatelné na první pohled, ale vnitřní modlitba? Kdo se opravdově oddá skutečné vnitřní modlitbě a ne nějakému sebešálení, ten se ztratí ve své maličkosti před Bohem, ten zcela se takřka rozplyne v pokorném klanění.

Proto nás vytrhuje z modlitby. Ví, že, když se mu podaří nás vzdáliti od vnitřní modlitby, že nás vlastně vzdálil od života v Bohu a proto i od Boha, v němž jest naše síla.

A tak nám představuje ďábel krásy světa, vše, co se za den převalilo obrazivostí, vše, co nás zajímalo, co se nás dotýkalo. Zkouší nejdříve opatrně, na kterou strunu naší duše dá se nejlépe hráti, kde jsme nejcitlivější, kde nejsnáze reagujeme na jeho vábení. Často též ukazuje marnost našeho počínání, často ukazuje, jak jsme ubozí a že nemáme vlastně práva se nějak zvláště přátelsky k Bohu jako k Otci vinouti, ukazuje nám nejčernějšími barvami, že naše snaha o duchovní život byla dosud zcela bez výsledku, že je to počínání marné a titěrné, že nejlépe je toho nechati. Myšlenka na myšlenku se přibíjí, myšlenka za myšlenkou trhá našeho ducha. A tak najednou zpozorujeme při vnitřní modlitbě, že jsme kdovíjak daleko, že se zabýváme předmětem naprosto Boha vzdáleným.

Nesmíme však obviňovati ze všech roztržitostí zlého ducha. V mnohých případech jsme tyto roztržitosti sami zavinili. Co říci o dobrovolných roztržitostech, když se duše rozletí k Bohu a pak sama, dobrovolně se vrací k zemi, k věcem malicherným a ubohým. Je to přirozeno, že ten, kdo se zabývá věcmi stvořenými a kdo se k nim vrací od věcí božských, že brzo si odvykne vnitřní modlitbě, jestliže si takto počíná častěji. A pak, jaké je to jednání, nejprve předstoupiti před Boha a pak abychom jej nechali stranou státi a bavili se s jeho poddanými, s věcmi tak nekonečně nízkými. Víte, jak potrestá Pán takové jednání? Dopustí, že nám zhořknou věci božské, že si navykne na sladkost světa, že budeme tak dlouho pít tento sladký jed, až nás jednou zachvátí horečka z jeho příšernosti a ohavnosti, což

však bude teprve tehdy, až budeme jedem dokonale nasyceni. Odpor pak k duchovnímu životu, odpor a nechuť k Bohu, rozvrácenost duševního míru a klidu, budou pak ďábelskou odměnou v neladu a ošklivosti z věcí pozemských, vyssátých a nedostačujících.

Jsou však též roztržitosti, jež nejsou takto přímo vyhledávány, a jež přece jsou z části, a to z větší části naší vinou zavlčeny do duše.

Jak chcete se ubránit roztržitostem, když necháte po celý den volně všechny smysly poletovati, když dovolíte jazyku napáchat spoustu hříchů, když dovolíte obrazivosti, aby sbírala jako včelka se všech květů i s květů zakázaných, s květů otravných? Jak chcete mít duši plnou Boha, jak chcete se soustředit ve vnitřní modlitbě, když jest vaše duše roztěkána, mysl rozběhána za nicotami.

Když takto žijeme, když se po celý den lehkomyšlně rozptylujeme, nesmíme se diviti, že pak duše jest plná obrazů, jež nás odvádějí od jednoty, že se nemůžeme soustřediti. Kde jest poklad náš, tam jest i srdce naše. Naše stálé nevěrnosti k Bohu vymstí se na nás právě tam, kde bychom chtěli si v Bohu od věcí oddechnouti.

Když celou bytostí tíhneme ke tvorům, když zaujímají všechny naše starosti, když stále na ně myslíme, jen jim sloužíme, když tak k nim přilneme, že již pro ně ani neovládáme své vášně, jež necháme šileně sem a tam se zmítati mezi dvěma výstřednostmi, pak je toho nutný následek, že naše srdce jest pak pohazováno oněmi vlnami jako hříčka, že se nedovede zastaviti, zakotviti v Bohu.

Denní starosti a zaměstnání též jsou zdrojem roztržitostí. Když se ponoříme až po hlavu do toho, co nám má býti pouze cestou, prostředkem duchovního života, co nám má býti mostem k Bohu, když z tohoto prostředku se pak stává neprávem poslední cíl, proniknou starosti denního života tak naši celou bytost, že ji pak stihají stále, že jí jsou stále v patách, že jí nepopřejí oddechu. Proto se nestaneme otroky práce, nevolníky našeho zaměstnání. Zachovati si vnitřní svobodu. Vědět, že věci tohoto světa opravdu nezaslouží, aby k vůli nim člověk zkrivil celou svou bytost, aby snížil svou duši na služebnici věcí nižších sebe. Kdo umí posvětit svou práci, dovede jí dáti nadpřirozeného směru, kdo se dovede povznést od ní k Bohu, tomu pak je již lehčí další prostředek k uchování se vnitřní svobody, totiž dobrovolné opuštění svých záležitostí a svých zaměstnání, když se chceme věnovati Bohu. Mnoho tu znamená také příprava, jak jsme naznačili v posledním čísle. Před vnitřní modlitbou zanechme, jako sv. Bernard, své myšlenky, své starosti a obtíže před branou svého srdce, před branou Božího klidu, Božího stánku. Shledáme se zase se svými pracemi. Pronásledují nás celý život a není obavy, že bychom je zase nenalezli. Neberme s sebou k vystupování na svatou horu Boží těžká zavazadla všedních myšlenek a starostí...

Poslední pak zřídlo našich roztržitostí jsou naše slabosti duchovní i tělesné. Tělo bývá občas špatným služebníkem. Tíží nás, stahuje nás dolů a zaujímá nás svými bolestmi a svými obtížemi. Proto jest důležité nebýti otroky těla, nepovolovati jeho slabosti hned, jakmile se mu zdá těžkým dlíti u Boha. Ovšem, nemá smyslu nutiti se do meditace, zvláště do meditace složité, když hlava jest jak na rozskočení, když se nemůže soustřediti u nějakého soudu. Tehdy zjedodušme svou vnitřní modlitbu, hovořme prostě s Bohem jako unavené dítě s otcem, jenž zná slabosti svého dítěte a nežádá ve chvílích jeho nemohoucnosti nic jiného než dětinné oddání.

A potom ještě naše slabosti duševní či duchovní. Znáte ta slova sv. Pavla o dvojím zákoně v nás, o těle, jež bojuje proti tomu, co jest vyššího v nás. Smysly dávají okamžité uspokojení, život duchovní, život víry čeká v naději, nanejvýš se mu dostane jako závdavku nějakých Božích doušek, jež jsou brzo zase nahrazeny bojem a opuštěností. A tak se stává, že jsme tak brzo duchovně unaveni, že věci Boží nemají pro nás té přitažlivosti, jaké je třeba, abychom se udrželi v Božím objetí. Toto udržení stojí námahu a práci. Když pak ta práce trvá déle, býváme již znaveni a ač se nám ještě stále líbí duchovní život, přece ochabujeme, a ač říkáme, že chceme Boha a že chceme k němu, přece lze to spíše vyjádřiti, že bychom totiž chtěli, kdyby nebylo těch a oněch překážek... To znamená, že vlastně řečeno nechceme, že náš žár duchovního života chladne, nebo že je chladný a nikdy vlastně nebyl v duši naší opravdový oheň nadšené lásky. Kdybychom se oddali této skleslosti, kdybychom nechali v duši se rozvinouti tuto vlažnost, nechuť, rozmůže se v nás jako houba lenost, jež udusí každý vřelejší záchvěv duchovního života, jež bude pronásledovati již samé začátky vnitřní modlitby. Tato vlažnost a lenost duchovní vyssává zvolna mízu duchovního

života, naší nadpřirozené svěžesti a tak se stane, že buď se přestaneme vnitřně nebo i vůbec modlit, nebo, že ta naše modlitba bude taková jalová, neupřímná, bez tepla, bez hloubky, bez oddanosti. Že v takovémto duševním stavu jest ve vnitřní modlitbě, koná-li se vůbec, ještě více roztržitostí než okamžiků, jež patří Bohu.

Roztržitost je tudíž útok na naše intimní spolužití s Bohem, jest indiskrétní vtírání se někoho do našich tichých hovorů. Proto nutno především býti na stráží a nedopustiti, aby někdo cizí se k nám přiblížil, když mluvíme se svým Bohem. Dobře se tu osvědčí metoda, jež předchází možným pokušením.

Výchova vášní, o nichž pojedná v našem časopise zvláštní studie, zbaví nás mnohého zbytečného neklidu a zneklidňování. Když láska a ostatní vášně budou správně řízeny, to je podle jejich nejvhodnějšího předmětu, totiž Boha a když se vystřiháme výstřelků vášní obojím směrem v jich vztahu k věcem stvořeným, pak nás nebudou tolik stvořené věci strhovati a stahovati k sobě a děsiti nás svým věčným žadoněním.

Když budeme bděti nad svou obrazivostí, aby netěkala a aby nesbírala obrazy, jež by nás mohly pak napadati jako pokušení k roztržitostem, když ji naplníme představami a obrazy, jež mohou jen nám pomoci ve vnitřní modlitbě, jako představami Ježíše Krista, P. Marie a svatých, budeme míti o jednoho nepřítele méně a více o jednoho dosti vydatného pomocníka.

Když pak přijdou představy, starosti, myšlenky, jež nás chtějí zaujmouti pro sebe a odvrátiti od Boha, nutno proti nim bojovati, ale tento boj musí se děti velmi opatrně. Prvou podmínkou zdárného zápasu s myšlenkami a představami vyrušujícími jest klid. Nesmíme rozrušeně bojovati, jaksí násilně chtíti potlačiti jiné myšlenky a obrazy. Když cítíme, že nás něco stahuje dolů, klidně od toho přejděme zase k Bohu. Když pak doráží představa dotěrně a neúprosně, i tu je rada. Vezměme z ní, co je na ní velkého, krásného, dobrého a nyní to spojme s myšlenkou na Tvůrce a původce té krásy a velikosti. Tak se nám stane pokušení k roztržitosti jen novým ještě prostředkem k užšímu přivnutí se k Bohu.

Hlavně pak, pokořme se hluboko, co nehlouběji jen dovedeme před Bohem. Uznejme, že jsme se toulali po tvorech, že jsme je milovali a že nyní tvorové jako právem chtějí od nás naše přátelství. Uznejme, že jsme se sami kolikrát vzdalovali od Boha a tak zavinili mnohou roztržitost. Pokořme se před Bohem, jemuž jsme byli tolikrát nevěrní, že nás správně trestá tím, že dopouští, abychom nesli následky svých bloudění za tvory vratkými a nestálými.

Takto se dostaneme velmi snadno z víru roztržitostí, protože se zcela oddáme Bohu a ten nás zase vynese vzhůru jako orlice své znavené mládě, jež se spolehne na matku v plné důvěře.

P. SILV. M. BRAITO O. P., ŘÍM.

DĚKUJI TI, BOŽE, ŽE NEJSEM JAKO TENTO PUBLIKÁN

Modlitba je krásná a její krása je v tom, že modlitba vychází z milosti a spojuje nás s Bohem. Ale když se modlíme, neděláme to proto, abychom dělali krásnou věc, nýbrž proto, že modlitby nutně potřebujeme. My sami té modlitbě krásy nepřidáváme; co jí může krásy přidat, to je naše nouze, potřeba a důvěra v Boha; k tomu jsme dohnáni, to není naše zásluha. Proto se v modlitbě nemůžeme vzhlížet jako ve svém díle a chlubit se jí. Také se nemůžeme přílišně chlubit svou věrou; ta je z milosti, je to dar Boží, a mohli bychom se chlubit leda tím, že Bůh nám dal milost, nemůžeme se však chlubit svou zásluhou a sebou samými, nýbrž jen Bohem. A podobně láska. Což můžeme za lásku? Může na světě vůbec někdo za jakoukoliv lásku i za lásku nejnižší? Člověk miluje, poněvadž je sváděn, tažen, ponoukán, podpalován. Jaká jest v tom tedy zásluha, milujeme-li? To je dar, který dostáváme. Skočí-li někdo pro bytost milovanou do ohně, nečiní tak proto, aby vykonal krásný a obdivuhodný čin, nýbrž proto, že musí. Máme-li to štěstí, že nám láska působí radost, že nás uchvacuje a povznáší, jaký pak my máme na tom stavu podíl? Leda ten, že bychom mohli té milosti, ať jíž časná a hmotná, či nadpřirozená, odporovati svým rozumem či svou vůlí, že bychom se jí mohli uzavřít, abychom si zachovali srdce studené a my že se jí nebráníme, ale snášíme ji, poněvadž nám poskytuje určité potěšení a určitou lahodu. Ale to je tuze málo, abychom se mohli chlubit, toť jako by se žebrák chlubil tím, že se nebránil, aby mu lidé dávali do ruky almužnu. Co je tedy naše láska? Co je třeba naše almužna? Což

dáváme almužnu tak zcela dobrovolně jen proto, abychom hromadili svou šlechtnost a rozmnožovali tak slávu Boží? Almužna je nutností, kterou způsobují city velice všední, a to obvyčejně spíše strach než soucit a pamatování na slova Kristova. A dává-li člověk almužnou sám sebe, všechny své práce a celý svůj život, je příčinou toho zase jen milost, která vzbudila jednak lásku, jednak strach o spasení. A naděje! Což člověk může za naděje? Snad si člověk myslí, že jeho zásluhou jest aspoň to, že se nebrání působení milosti. Ale kdopak vidí do Boží ruky a do Boží vševědoucnosti! Za nic dobrého člověk nemůže. Ze všech bytostí, zplozených lidmi, jediné Panna Maria mohla úplně za veliké dílo našeho vykoupení, když odpověděla andělu zvěstujícímu: Aj, já děvka Páně! Staniž se mi podle slova tvého! Ale Panna Maria byla bez poskvrny hříchu prvotního počata. My však všichni, kteří jsme zatíženi hříchem dědičným, nemůžeme sami ze sebe za nic dobrého. Za co však můžeme úplně, to jsou naše hříchy; v těch máme svobodu, vlastní, vnitřní zkušenost a dokonalost, do těch vtačujeme svou tvář, své smysly, své srdce, svou bytost, a vše, čím vládneme a co kde můžeme rychle uchvátit, takže, kdybychom mohli, vtiskli a vtlačili bychom do svých hříchů i Boha, i svého anděla strážce. V hříších můžeme dosahovat svého mistrovství a ukázat, co umíme opravdu sami ze sebe. Ale ctnosti? Ty jsou dílem Božím, při těch jsme jen najatými nádeníky, kteří ani chvilku neumějí a nemohou pracovat bez dozoru. Ve svých hříších jsme my sami, v našich ctnostech je však Bůh, ale uvažme, jsou-li to ctnosti opravdu naše! Ano, Bůh nám je dá, přivlastní, zapíše k našemu dobru, ale to nám vlastně zapíše k dobru své vlastní ctnosti, které sám prováděl na nás či s námi, a my jsme se k tomu spíše jen připletli, či Bohu se nás zželelo pro naši bolestnou a žalostnou bídu a učinil s námi své milosrdenství.

Ale což my víme, že to, co se nám z našich skutků líbí, je ctnost? To ví jen Bůh sám zcela určitě a my často podléháme klamům ďábelským, urážejíce Boha svou modlitbou, svým posuzováním sebe samých i bližních, svým domněním, že ctnosti spočívají v naší vůli. Máme-li víru v Boha, máme ji od Boha; cítíme-li lásku k Bohu, je to odtud, že Bůh sám je nejvyšší krása, a za to my také nemůžeme; pakli Boží krásu poznáváme, je to zase jen od Boha. Vidíme-li nevěrce a zřejmé zatvrzelé hříšníky, není to důvod, abychom se sami vyvyšovali v tom, že v Boha věříme a že snad jsme zbaveni té či oné neřesti. Bůh je stále připraven, aby se kdykoliv smiloval nad smilníky a vrahy, aby šarlat zbělil nad sním, a co potom zbude z naší pýchy, až nekající se obrátí v kajícího?

Nebezpečný je okamžik, kdy člověk se ocitne v pokušení věřit ve své zásluhy, ve své schopnosti. To byla příčina pádu andělů a pád ten byl hrozný. Jak by neupadl člověk? Kam by přišel, k jakému rouhání by dospěl, kdyby setrval ve víře, že z jeho vůle se počínají ctnosti a že vůle stačí k cestě svatosti, jako by člověk mohl bráti sám o své újmě, podle svého výběru a podle své nálady z pokladu vykoupení? Spasitel se nechal za nás potupiti, ztýrati a usmrtiti jako nejhorší vyvrhel země; ale poklad, který nám spasením opatřil, nevydal v plen každému a komukoliv, nýbrž světil církvi, ve které jej neviditelně spravuje On sám. A člověk nemůže sám jít a vzít si, co by chtěl; bez milosti jest i tento nekonečný poklad nepřístupný. A my, lidé smrtelní, dosahujeme milosti pokáním. Nešťastný je tedy každý, kdo si libuje ve slovech: Děkuji ti, Bože, že nejsem jako tento publikán. Lépe je zločinci nejbídnějšímu než takovému člověku bezúhonnému, neboť pád z těchto míst pýchy do temnot je děsný. Lépe je každému, dokud se modlí: Bože, buď milostiv mně hříšnému!

JAR. DURYCH.

TŘI CHVALOPĚVY (Benedictus. Luc. 1, 68—79.)

Zachariášovi a Alžbětě dle zaslíbení andělova narodil se syn. P. Maria, o níž dí svatý Lukáš (1, 51), že zůstala u své příbuzné Alžběty po tři měsíce, nebyla již asi svědkem této radostné události, nýbrž navrátila se ještě před narozením Janovým do Nazaretu.

Bylo u Židů v té době zvykem, že nově narozený syn osmého dne po narození býval obřezán a že mu při této příležitosti bylo dáno jméno. Obřízka byla zevnějším znamením smlouvy mezi Bohem a národem izraelským. Dítě podrobené obřízce stávalo se tím členem vyvoleného národa, přijímalo na sebe závazek plniti zákon Mojžíšův, ale dostávalo se mu i nároku na účast v mesiášské spáse. Obřad obřízky konával se buď v synagoze anebo doma, a býval

to otec sám nebo jiný Izraelita, který obřízku provedl. Poněvadž Zachariáš byl knězem, je pravděpodobno, že svého syna obřezal sám.

S radostí a blahopřáním sešli se k tomuto významnému úkonu do domu Zachariášova jeho přátelé a známí. Když se jednalo o to, jakého jména se má dítěti dostati, tu přítomní navrhovali, aby syn dle židovského zvyku měl stejné jméno jako otec, tj. Zachariáš. Než Zachariáš zvěděl z posunků přítomných, oč se jedná, požádal o voskovou tabulku, jakých se tehdy ke kratším záznamům užívalo, a rydlem na ni napsal: Jan jest jméno jeho! — Že syn jeho má slouti Jan (hebrejsky: Jehuchanan, tj. Bůh je milostiv), to nařídil Zachariášovi anděl, když se mu byl při oběti ve chrámě zjevil.

A v té chvíli právě nadešel okamžik, kdy Zachariáš dle vůle Boží byl zbaven nemoty, kterou byl za svou nedověru potrestán.

Nabyv opět daru jazyka, Zachariáš otevřel ústa svá a na poděkování Bohu zapěl chvalozpěv Benedictus. Jak svatý Lukáš výslovně podotýká, Zachariáš mluvil tehdy z osvětlení Ducha svatého a slova jeho byla také prorockým odhalujícím clonu s budoucích událostí, na nichž jeho syn měl míti význačnou účast.

Benedictus dělí se na dvě zřetelně se odlišující části. První část je díkůčiněním za seslání Vykupitele, druhá část je prorocká a odnáší se k činnosti Jana Křtitele jako předchůdce Páně. Semitský původní ráz vystupuje v Benedictus stejně, ba snad ještě více nežli v Magnificat. O každé z oněch dvou zmíněných částí pojednáme odděleně.

1. Požehnán buď Pán Bůh Izraele,
poněvadž navštívil a zjednal vykoupení lidu svému
a vzbudil roh spásy (mocného Spasitele) nám
v domě Davida, služebníka svého,
jako byl mluvil ústy svatých proroků svých,
kteří tu od věků byli:
spásu to od nepřátel našich
a z ruky všech, kteří nás nenávidí —
aby tak učinil milosrdenství s našimi otci
a rozpomenul se na svatou úmluvu svou
(přísahu, kterou byl přísáhl Abrahamu, otci našemu),
že nám dá, bychom z rukou nepřátel vysvobozeni
bez bázně sloužili jemu ve svatosti a spravedlnosti
před tváří jeho po všechny dny své!

Hebrejský neb aramejský originál, z něhož svatý Lukáš svůj překlad pořídil, má za následek, že tato první část tvořící jednu dosti složitou periodu, je poněkud těžkopádná, ač smysl je jinak zcela jasný.

Po obřezání židovského dítěte otec jeho, jak víme z Talmudu, vzdával Bohu díky modlitbou počínající slovy: „Požehnaný Bože náš, Pane, králi světa...“ A stejnými slovy i Zachariáš počíná své díkůčinění, když dí: „Požehnaný — hebrejsky: baruch — buď Pán Bůh Izraele!“

Ač se Spasitel ještě nenarodil, přece Zachariáš v prorockém osvětlení vidí, že doba vykoupení bezprostředně nastává, a v duchu zří již onen okamžik, kdy Bůh navštívil lid svůj a poslal mu mocného Spasitele.

Roh byl u semitů a také u Židů symbolem síly a moci. Nazývá-li tedy Zachariáš budoucího Vykupitele 'roh spásy', tu dle semitského názoru — nám ovšem nezvyklého — značí to totéž jako: mocný Spasitel.

Jako P. Maria v Magnificat, tak i Zachariáš ve svém chvalozpěvu poukazuje na to, že narození Vykupitele je splněním oněch předpovědí, které Bůh od nejdávnějších věků dával lidu svému skrze dlouhou řadu svatých svých proroků.

Národ izraelský byl v oné době zbaven svobody a utlačován nepřáteli. Stará a správná představa Mesiáše, jak ji hlásali proroci, v té době byla namnoze porušena a zvrácena. Většina Izraelitů čekala Mesiáše jako politického hrdinu, který zdrtí protivníky Izraele, hlavně Římany, a který založí nové pozemské království, v němž Izraelité budou vládnout ostatním národům světa. Když ďábel na poušti pokoušel Krista, aby se stal svému mesiášskému úkolu nevěrným a místo království Božího založil království pozemské, tu mluvil tehdy v duchu velké části národa židovského, především zákoníků a farizeů.

Také Zachariáš vidí úkol Mesiáše v tom, že vyproští Izraele z ruky nepřátel, kteří ho nenávidí: tím však nemíní, jak z dalšího patrně, nepřátele pozemské, ale nepřátele věčné spásy lidstva, tj. ďábla a hříchu! Tyto největší a nezhoubnější nepřátele Vykupitel potře a tím svým věrným umožní, aby bez bázně ve svatosti a spravedlnosti sloužili Bohu po všechny dny pozemského života a tak si zasloužili státi se účastnými věčného království Kristova v nebesích!

Toť hlavní myšlenky první části Zachariášova chvalozpěvu, které, jak vidno, se namnoze stýkají s obsahem chvalozpěvu Magnificat, neboť jako tam Panna Maria, tak zde zase Zachariáš děkuje Bohu za seslání Vykupitele.

2. A ty, dítě, prorokem Nejvyššího slouti budeš,
neboť budeš předcházet před Pánem, abys připravil cesty jeho,
bys dal lidu jeho poznání spásy,
(která jest) v odpuštění hříchů
skrze srdce plné milosrdenství Boha našeho,
s jakým nás navštívil Východ s výsosti —
by osvětlil ty, co sedí v temnotě a stínu smrti,
by řídil nohy naše na cestu pokoje!

Zachariáš obrací nyní svůj prorocký zrak do budoucnosti. Budoucnost ta však není daleká jako ona, o níž mluvili staří prorokové, ale je to budoucnost zcela blízká, které se ještě současné pokolení dožije.

Předchůdci Mesiášovu případně veliký úkol. Jako staří prorokové, i on bude prorokem nejvyššího Boha. Ba bude větším než starozákonní proroci, neboť tito viděli Spasitele jen zdaleka a v mlhách budoucích časů, kdežto Jan Křtitelem uzřel jej tvář v tvář a vydal mu svědectví před svým národem. Proto Kristus o něm praví: Amen, pravím vám, nepovstal mezi zrozenými ze ženy větší nad Jana Křtitele!

Ale Zachariáš vidí, že syn jeho bude nejen prorokem, ale i předchůdcem Páně, kterého předpověděl prorok Malachiáš slovy: Aj, já posílám posla svého, aby připravil cestu přede mnou. (3,1.)

Úkolem předchůdce Vykupitelova bude zjednat národu izraelskému poznání spásy, tj. poučit jej o tom, která jest jediná cesta vedoucí k věčné spáse. Cestou tou jest víra v Krista a plnění jeho nauky. Kristus jediný dovede sejmut s beder člověka tíživé břímě hříchu, on jediný zjedná lidstvu milosrdenství Boží, po němž lidstvo úpí a touží!

Příštího Vykupitele označuje Zachariáš tajemným výrazem 'Východ s výsosti'. Izraelitovi, který dobře znal Starý zákon, slovo toto tak nesrozumitelným nebylo. Prorok Zachariáš, který žil a působil v době návratu Židů ze zajetí babylonského, očekával obnovu a znovuzřízení židovského státu od Zorobabele, který Židy z Babylonie přivedl nazpět do Palestiny a tam je usadil. Naděje a očekávání všeho lidu upínalo se tehdy k tomuto vynikajícímu muži. Naději tuto sdílel i prorok Zachariáš a v knize svých proroctví (6,4) nazývá jej dle textu LXX 'Východ', neboť jako vycházející slunce ohlašuje blížící se den, tak i Zorobabel budil naději, že po noci vyhnanství nastane Izraeli nový, lepší a šťastnější den svobody!

Než prorok Zachariáš mluví nejen o Zorobabelovi jako o historické osobě, ale i pokud byl předobrazem budoucího Vykupitele! Vykupitel byl sluncem, jehož východ oznámil konec vyhnanství hříchu a nastávající den nové a lepší doby pro pokolení lidské. Proto otec Jana Křtitele, Zachariáš, podobně jako starozákonní prorok Zachariáš, nazývá Krista 'Východem'. Ale dí o něm, že byl Východ 'S VÝSOSTI': nebyl jako Zorobabel původu pozemského, ale s nebeských výšin sestoupil k nám na zem, když se vtělil a stal se člověkem nám podobným.

Když Zachariáš svůj chvalozpěv pěl, tu nadešla již doba, kdy tento 'Východ s výsosti', toto nově vycházející slunce mělo zazářit lidstvu. Lidstvo dle Isaiáše (8,23) sedělo v temnotách a stínu smrti, tj. v temnotě nevědomosti a ve stínu duchovní smrti. Toto lidstvo — předvídá Zachariáš — osvíceno paprsky milosti a pravdy zářící z Krista-slunce nebude již blouditi, ale pevnou nohou a přímou cestou bude kráčet po cestě vedoucí k Mesiášově říši věčného pokoje! —

Církev mimo Laudy modlí se Benedictus též nad hrobem svých věrných zemřelých. Důvodem toho jest právě ona poslední myšlenka chvalozpěvu: tělo křesťana se ukládá do temného hrobu, kde vládne stín smrti, ale duše jeho, která věřila a doufala v Krista, povznáší se ozářena světlem jeho milosti k nebesům do sídla nepomíjícího a pravého míru...

*

(Nunc dimittis. Luc. 2, 29—32.)

Čtyřicátého dne po narození Páně přinesla Panna Maria se svým snoubencem sv. Josefem Ježíška do chrámu jerusalemského, aby učinila zadost předpisům Mojžíšova zákona. Zákon tento nařizoval dvě věci. Předně každá židovská matka porodivší syna byla považována po čtyřicet dnů za leviticky nečistou, až po uplynutí této doby přinesla předepsanou oběť, čímž byla nečistoty zbavena a připuštěna ke všem náboženským úkonům. Vedle toho bylo ve Starém zákoně vše prvorozené zasvěceno Bohu. Prvotiny zemských plodin sloužily k vydržování kněžstva a chrámu, prvorozená zvířata byla přinesena ve chrámě Bohu v oběť, prvorození synové musili býti vykoupeni pěti stříbrnými sikly. Prvorozeným synem byl i Ježíš.

P. Maria vyhověla obojímu předpisu. Na očištění přinesla oběť chudých, která pozůstávala ze dvou hrdliček anebo holoubátek. I ona vykoupila svého prvorozeného syna pěti sikly.

Když svatá rodina skromně vstupovala do chrámu, tu její příchod nebudil pozornosti, ač tehdy se splnilo proroctví Malachiášovo:

Ihned přijde do chrámu svého Pán,
po kterém vy toužíte! (3, 1.)

Ale přece tu byl někdo, kdo z osvětlení Ducha sv. poznal, že nepatrné dítě právě přinesené do chrámu je zaslíbeným Mesiášem a Synem Božím!

Byl to staříček Simeon, jeden z oněch zbožných a spravedlivých Izraelitů, kteří celou duší a celým srdcem práhli po 'útěše Izraele', tj. po příštím Mesiáši. Jeho touha byla tím větší a tím živější, poněvadž mu Duch svatý zjevil, že neumře, dokavad neuvidí Pomazaného Páně.

Jako o labuti se vypravuje, že před svým skolem překrásně zaspívá, tak i Simeon, stojící tváří v tvář blízké smrti, zapěl svůj labutí zpěv, když vzal božské dítě na své lokty:

Nyní propouštíš služebníka svého, Pane,
podle slova tvého v pokoji,
neboť spatřily oči mé Spásu tvou,
kterou jsi připravil před tváří všech národů:
světlo určené ke zjevení národům
a ke slávě lidu tvého izraelského!

Duše Simeonova překypovala radostí, nevýslovným díkem a nebeským mírem nad tím, že se splnilo to, co mu Duch svatý přislíbil, že jeho oči spatřily Spasitele světa. Tělesný jeho zrak viděl ovšem jen slabé, křehké dítě, podobné jiným lidským dětem, ale jeho duševní zrak viděl v dítěti toho, který přinesl spásu celému světu a který byl nekonečně větším všech králů a panovníků pozemských... Nejvyšší přání jeho života bylo splněno, blížící se smrt ztratila pro něj svoji hrůzu. Je hotov nyní klidně a s pokojem opustiti tento svět.

Ve svém chvalozpěvu Simeon vyslovuje jednu velikou myšlenku. Myšlenku, k níž i zbožní Izraelité oné doby nedovedli se ještě z největší části povznést. I oni zbožní Izraelité oné doby očekávali Mesiáše jenom jako spasitele svého národa, a nikoliv i národů jiných! Simeon však poznal, že Kristus přinese spásu nejenom Židům, ale všemu lidstvu, všem národům, všem pokolením země. Pro tyto národy, pohřížené nyní ještě v noci bludu a hříchu, bude Mesiáš světlem, v jehož záři zjeví se jim poznání pravého Boha a pravé cesty ke spáse.

A jako bude Mesiáš světlem pro pohany, tak bude i oslavou a chloubou Izraele, z jehož středu podle těla Mesiáš pocházel, a který měl proto na prvním místě nárok na spasení, které bylo určeno všem.

Tento universalismus, tj. určení spásy mesiášské nejen pro Židy, ale i stejně pro pohany i pro veškeré lidstvo: toť ona myšlenka, kterou se Simeon vysoko povznesl nad předsudky a názory svých současníků. Slova Simeonova byla zároveň proroctvím, jímž bylo naznačeno, že Kristova církev nebude omezena na národ židovský, ale že pojme do svého lůna i pohanské národy celého oboru zemského.

Nunc dimittis modlí se církev v kompletáři, tj. ve večerní modlitbě, kterou po skončeném dnu uzavírá denní officium. Den počínající východem slunce a končící jeho západem, je obrazem lidského života, který počíná narozením a končí smrtí. Kdo byl v životě spojen s Kristem věrou a milostí, ten, když se přiblíží noc smrti, bude moci říci klidně se Simeonem: Nyní propouštíš služebníka svého, Pane, podle slova tvého v pokoji...

*

Podobně jako Magnificat a Benedictus, tak i chvalozpěv Nunc dimittis je proniknut nadpřirozenou a posvátnou radostí. Radost tato vyjadřuje jeden ze základních a význačných rysů křesťanského náboženství. Křesťanství není nikterak — jak tvrdili staří pohané a jak to po nich opakují pohané moderní — náboženstvím pochmurného smutku, ale naopak je náboženstvím nejvyšší a jediné pravé radosti, radosti nad rozřešením všech životních záhad a nad dosažením spásy. Radostí tou byli proniknuti všichni svatí, počínaje svatým Pavlem až po svatou Terezií z Lisieux. Tato radost, převyšující všechnen smysl, má svůj základ ve spojení s Bohem, které na tomto světě bývá milostí posvěcující započato a které bude dovršeno v blaženém zření na Boha v nebesích.

DR. T. HUDEC.

ZÁHADA BOLESTI

Nietzsche učil, že pláč trpících je bláznovstvím. Kdo trpí, má hleděti, aby zmizel se světa. Svět není pro trpící. Míti soucit je nesmysl. Pravým soucitěm by bylo zabíjeti ty, kteří naříkají.

Záhada není ani v tom, proč trpí člověk, ale proč trpí člověk dobrý. Trpí-li zlý, nezdá se nám to býti záhadou: spíše se nám to jeví jako výkon vyšší spravedlnosti. Otázka knihy Jobovy jest, proč trpí člověk dobrý. Kdybychom mu chtěli pomoci ve smyslu Nietzscheově, měli bychom ho zabíjeti. Tak asi smýšlela i žena Jobova. Ale v tom případě bychom jednali proti spravedlivému cítění svému, byť bychom muky trpícího zkrátili. Soucit by se stal zlobou a křivdou. Bylo by o jednu záhadu více: proč dobrý člověk, když trpí, nemá mít práva na život a naděje, že přečká svou bolest? A jako dříve jsme toužili znáti příčinu bolesti, tak bychom nyní si přáli poznati příčinu nespravedlnosti.

Trpí-li člověk dobrý, zdá se nám někdy, jako by trpěl proto, že je dobrý. A je-li šťasten člověk zlý, domníváme se, že je šťasten proto, že je zlý. Kdyby tomu bylo tak, byla by záhada nerozřešitelná.

Zdá se tedy, že záhada utrpení je vlastně záhadou nespravedlnosti.

Trochu světla! Jest utrpení dobrých a štěstí zlých opravdu nespravedlností? Bylo by, kdyby dobří proto trpěli, že jsou dobří, a zlí proto byli šťastni, že jsou zlí, čili, kdyby všichni dobří na světě trpěli a všichni zlí byli na světě šťastni. Pak by bylo třeba přiznati, že utrpení dobrých a štěstí zlých je zákonem. A ten zákon, ať by pocházel odkudkoliv, byl by nespravedlivý.

Avšak ne všichni dobří trpí a ne všichni zlí jsou šťastni. Tuto skutečnost musíme mít před očima. Je zákon, že lidé trpí. Ale není zákon, že by někteří měli trpět a jiní netrpět. Je zákon bolesti. Někdo je mu podroben, jiný mu uniká. Joseph de Maistre správně říká, že lidé nazývají nespravedlností, co by měli prostě jmenovati neštěstím. Je-li dobrý člověk zabit ve válce, je to nespravedlnost? táže se. Ne, je to neštěstí, odpovídá. (Les soirées de Saint-Petersbourg, 1/19.) Tím přirovnáním není ovšem rozluštěno vše. Je sice jasno, že v žádné válce nezahynuli všichni lidé dobří a také nezahynuli proto, že byli dobří, ale skutečnost jest: dobrý člověk zahynul. Nespravedlnost to není. Nezahynul podle zákona. Ale je to neštěstí.

Může se však někdo ptáti: Co je neštěstí? Řekneme: zlo nezaviněné. Tedy zlo nespravedlivé! vpadne do řeči tazatel.

Bylo by tedy třeba zase rozlišovati. Smrt dobrého člověka ve válce je zlo, kterého sice sám nezavinil, avšak zavinili jiní. Válka je zlo prvotné. Smrt ve válce je zlo druhotné. Válka je zlo mravní. Smrt ve válce je zlo fyzické. Zlo fyzické má svůj původ ve zlu mravním.

Zlo fyzické je trest. Zlo mravní je hřích. Původcem hříchu je člověk. Původcem trestu je Bůh. Sv. Tomáš praví: Bůh je původcem zla, které zveme trestem, ne však zla, které zveme vinou. (S. Theol. I. Quaest. 49. art. 11.) Kterak a proč, jest již tajemství. Tajemství nepravosti.

DOMINIK PECKA.

OBĚTOVANÍ

V náboženských dějinách lidstva jedna stránka má úchvatnost, hraničící s příšerností. Dějiny obětí jsou tam vypsány, jak postupovaly od obětování zlatých klasů žně až ke kosení lidských životů v oběť božstvu. Příšerným v tomto vývoji je až do šíleného ochraptění stupňovaný výkřik po Bohu, jež chtěl člověk násilím příšerné oběti strhnouti k sobě, když menší oběti neměly dostačujícího úspěchu.

Slyšíme v tom neodolatelně mocný hlas o povinnosti oběti Bohu i o možnosti touto cestou dosáhnouti Boha. Ten hlas neochabl dodnes. Stejně platí dnes jako tehdy: cesta k Bohu jde obětí, duchovní život roste obětí, nakonec pak býtí Božím znamená býtí obětovaným.

Sv. Tomáš Akvinský (II—II. 83) rozložil tuto zásadu ve tři poučky.

1. Bůh má právo na naše oběti. „V každém věku a u každého národa vždycky bylo přinášení nějakých obětí. Co však je všude, prozrazuje vrozenost. Vrozený rozum káže člověku býtí poddaným vyššímu, protože cítí své nedostatky, potřebující pomoci a vedení vyššího; toto vyšší všichni nazývají Bohem, v nejrůznějších podobách. Jako v přírodě nižší je podrobena vyššímu, tak i vrozený rozum z přirozené nutnosti káže člověku, aby byl podroben tomu, co je nad člověka a způsobem sobě přiměřeným tomu prokazoval úctu. Člověku je přiměřeno k vyjádření něčeho užívati viditelných znamení, protože sám z viditelných věcí nabývá poznání. Proto je požadavkem přirozeného rozumu, aby člověk užíval viditelných věcí, Bohu je přinášeje v oběť na znamení povinné poddanosti a úcty. Tak jako lidé svým pánům odevzdávají určité věci v uznání jejich panování.“

Bůh své právo nesmazatelně vepsal do lidské duše. Ale jen vnější oběti nejsou Boha dosti důstojné. Nikoli pouhé vnější předložení, nýbrž vnitřní podrobení je značkou oběti Bohem žádané.

2. Ráz oběti má mít každý ctnostný úkon člověka. Rázu oběti dodává našemu daru vlastnost, kterou sv. Tomáš označuje jako darování z úcty k Bohu, jehož v úctě dbáme jako vyššího a nejvyššího. Každý ctnostný úkon má toto dvojí: z úcty k Bohu a darování. Z úcty k Bohu řídíme cesty, cíle a předměty svých sil a svého snažení; řídíme je, aby vše neslo znamení Boha, nejvyššího Pána. Znamení pána je znamení pořádku, znamení Boha je znamení božského pořádku. Aby totiž cesty našich sil byly cesty Bohem určené, aby úsilí naše směřovalo k Bohu, aby předměty úsilí byly voleny a upravovány podle pravidel Božího zákona. To obsahuje značka úcty k Bohu.

Upravování předmětu je zároveň ona druhá složka oběti, darování. Darování znamená vždycky odříkání, odříkání zase je vždycky určitá bolest, byť jen přirozená, byť i vyššími myšlenkami proměněná v radost. V učebnicích mravovědy se toto upravování předmětů našich sil nazývá náležitými okolnostmi každého činu podle onoho latinského veršíku: Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando — kdo, co, kde, jakými prostředky, proč, jak, kdy. Není těžko viděti, co tu může býti Bohu darováno z úcty k jeho vůli nejvyššího Pána.

Sv. Tomáš nezapomíná ve svých myšlenkách na krásu a vznešenost oběti takto pojaté. Práví: „Každý úkon ctnosti nabývá rázu oběti z toho, že jej konáme, abychom přilnuli k Bohu ve svatém společenství; neboť tím Bohu prokazujeme úctu, že chceme s ním býti spojeni duchovním poutem.“ Není vůbec větší úcty mezi lidmi než tato: když někoho máme za hodna společenství duše a proto přinášíme jemu oběti i své duchovní stránky.

Tím je oběť postavena na své význačné místo v duchovním životě. Veškeren duchovní život je soustavné úsilí o svaté duchovní společenství s Bohem. Protože má povstati společenství, musí nastati určité sblížení a přizpůsobení. Sv. Augustin v období svého duchovního obratu slyšel Boží hlas: „Jsem pokrmem velikých; musíš vyrůsti a budeš mne požívat.“ Byl to samozřejmý požadavek svatého společenství s Bohem. Bůh se nemůže zmenšiti k tomuto svatému společenství; proto musí se člověk přizpůsobiti Bohu, musí vyrůsti. Aby vyrostl, musí se vzdalovati od země, blížiti se stále více Bohu. Co tu dovede bez obětního úsilí?

3. Oběť je nějakým způsobem povinností každého. Po dosud pověděném není obtíží proti této třetí větě svatého Tomáše. Určuje ji tak: Každý je povinen vnitřním obětováním, protože povinností každého je míti mysl Bohu oddanou. Podle svého náboženství je každý povinen přinášeti Bohu zevnější oběti, podle přikázání Božího zákona. Každý je povinen přinášeti Bohu zevnější oběti, ukládané ctnostmi, které člověk zachovává z úcty k Bohu. Některé jsou povinností pro všechny, pokud jsou ukládány nějakým přikázáním; jiné patří k nadbytečnému, pokud totiž jsou spojeny s tak zvanými radami.

Lze tedy právem říci, že křesťan jest obětovaný a čím více jest obětovaným, tím více je křesťanem.

P. EM. SOUKUP, O. P.

SPLNÍM HOSPODINU SVÉ SLIBY

Krásu dómu povstává z harmonie různých jednotlivostí a pestrostí mnohých částí dýchajících jednotou myšlenky, kontemplací Boha, spínající kostnaté ruce v gotice v tichém chvalozpěvu Původci krásy.

Rovněž mystický dóm sv. církve oplývá pestrostí lidských charakterů a přece všichni splývají v jednotě a harmonii lásky Kristovy poutající všechny ruce v jednotu svého mystického těla.

A v té rozmanitosti, kterou nedovedla souladně soustřediti žádná lidská moc, každý ze své vlastní povahy a přirozeného sklonu přináší svůj kamének, aby z něho povstala nádherná mosaika obrazu Krista spojeného s lidstvem. Vedle vážných, hlubokých myslitelů, nalézajících v kontemplaci První Příčiny své zadostučinění hladu po pravdě, stejně esteticky jsou položeny bouřlivé povahy toužící po činnosti. V Kristu, který se shoduje se svými nejmenšími bratřími, nalézají dosti možnosti, aby uplatnili své energie. Citové povahy, chvějící se pod každým sebemenším rozčeřením vlnami smutku nebo radosti, nalézají v Kristu své uplatnění — blahoslavení plačící, neboť budou potěšeni — radujte se a plesejte... (Mat. 5, 5-12), vedle silných a statečných charakterů podstupujících boj pro pravdu, pro Krista, Pravdu samu atd.

Největší pestrost se soustřeďuje v harmonický obraz mystického těla Kristova a každý stojí na svém místě. V této souladné směsi žijí duše chápající slovo oběť, následující Krista až na jeho Kalvarii, kde s ním volají: „Dokonáno.“

Kristus stal se veleknězem přinášejícím Bohu zadostučinění obětí a podal mu sebe sama, Boha-člověka, nejcennější oběť, stal se zároveň obětí — „sacerdos et victima“, a mosaiková pestrost církve sv. napodobuje Krista i v této nejvyšší důstojnosti kněze a oběti, jsou jisté duše, které se přinášejí zcela v oběť. Jako světlo před svatostánkem

ozařuje v nočních chvílích svatý chrám Hospodinův, tak ozařují svým světlem oběti mystický chrám církve duše nesoucí na sobě znamení oběti, duše zavázané třemi sliby, zlatými pouty poslušnosti, chudoby a čistoty.

Každý člověk ať chce, či nechce, v určitých chvílích svého života cítí potřebu ve vlastním nitru vzdát čest Hospodinu, poněvadž to přináší k těm tajemným stránkám lidské duše vepsaným do ní Božím prstem jako na tabule proroka Mojžíše. Člověk je čte v určitých chvílích jasněji: — „Bohu vzdávati čest, neboť je nesmírný a dobrý,“ a neuposlechne-li, ruší soulad své duše, člověk se stává vnitřně rozháraným, ať to sebevíce přikrývá kúrou úsměvu.

Jeho veselí je hořkou zelenou skořápkou, pod níž se skrývá rozhárané nitro, neboť úsměv čistého ve veselí vyzáruje jen z hlubin duše kotvící v poddanosti Bohu.

Je velmi důsledným jednání duší, nespokojených jen nepatrnými chvilkami svého zasvěcení Hospodinu, kdy slaví jen nepatrné sváteční okamžiky v Pánu, nýbrž celý svůj život činí ustavičným svátkem a zasvěcují ho Hospodinu k jeho cti. Sv. řeholní sliby jsou vlastně takovým posvěcením sebe, duše obětuje to, co má nejdražšího, svou vůli, své tělo, všechno pozemské bohatství. Následuje vyzvání Kristova: jdi, prodej vše, dej chudým a následuj mne! Svatými sliby Kristus se stává jediným bohatstvím, neboť chudoba ji zbavila všeho ostatního, Kristus je jedinou rozkoší, neboť čistotou se zřekla jiných, Kristus jest jedinou touhou, neboť jiných zanechala. A kdo jest bohatší, kdo je šťastnější nad duši, jejímž pokladem jest Bůh se svým nesmírným pokladem své lásky? Člověk se obětuje a zaslubuje svatými sliby Hospodinu, aby se vzdal svého maličkého, nepatrného „já“ a našel Boha — Boží život, nahrazující nekonečně tu nepatrnost. Vlastní já tak snadno bloudí a nechápe velikosti Božího života, proto závazek svatých slibů téměř nutí nevyházeti, neohlížeti se po nepatrnostech světa zbavujících duši Božího života, nebo ztěžujících cestu k Bohu.

Zisk duše je nesmírný, získává Boha a jeho život a jediné nepochopení toho nejpotřebnějšího mluví proti řeholním slibům. Duše v řeholi vlastně jedná nejedusledněji, celý život se stává ustavičným hymnem Hospodinu.

Ovšem není třeba, aby se všichni zavazovali Bohu svatými sliby, mystické tělo Kristovo potřebuje i jiných údů.

Každý křesťan ale potřebuje ochotné srdce přinášeti Bohu čest svým vlastním povoláním. Každá duše musí se podobati Kristu — veleknězi a oběti — a přinášeti se s Kristem v oběť, ve svém povolání. Užívati statků, jako by neužívala, praví sv. Pavel, to znamená nelpěti srdcem na bohatství — takovou chudobou se musí vyznamenávati každá duše, rovněž zachovati čistotu svého stavu a poslušnost Bohu a jeho zákonům patří každému, jinak duše není Kristova a Boží život v ní umírá. Duchem sv. slibů musí býti ozdobena každá duše náležející k mystickému Kristovu tělu, neboť oběť je znamením Beránkovým.

DR. M. HABÁŇ, O. P.

POŽEHNANÍ SAMOTY III

Melania, pasačka La Salettská, napsala a v dětství říkala: Nechci chodit do školy, tropí se tam mnoho hluku. Poznala už před tím tajemství samoty. Jako čtyřleté dítě vyhnána od matky z domu, našla si v odloučenosti od rodiny a v tichu samoty svého „bratříčka“, jak říkala, Ježíše. Vedena jsouc později do školy, nemohla tam vydržeti, poněvadž byla rušena ve svém tichu a v obcování se Spasitelem. Utekla ze školy a víc jí tam nedostali. Její školou byly pastviny, kde sedávala samotna s němou tváří a rozmlouvala s Bohem. A přece tato dívka napsala nám krásné a hluboké knihy, knihy plné mystiky a visí. Naučila se i italskému jazyku, když toho potřebovala. Založila řád „Apoštolů posledních dob“, dala vznik poutnímu místu La Salettskému, kdež Matka Boží na rozkaz papežův byla slavně korunována. Byla moderní reformátorkou Francie a mohla se státi velkou reformátorkou podle vzoru reformátorek-světic středověkých, kdyby nepochopení a zloba lidská nebyly tomu zabránily. U ní nejlépe lze viděti, jak samota je nutnou podmínkou jejího duševního vzrůstu, což ostatně najdeme též v životopisech mnohých světců.

Když už v slabošské době dneška nepůjdeme ani zdaleka tou cestou samoty, kterou šla Melania — ač jsou takoví, kteří úplně bez škol, v naprosté samotě děti své vychovávají a neobyčejných výsledků docilují, kterých žádná veřejná škola nedocílí, když už my ostatní jsme tolik rozptylováni školou, jejím nynějším systémem, rozptylování později

celým veřejným životem a způsobem práce, máme se ještě dobrovolně rozptýlovati sami? Máme tu rozptýlenost zanášeti do své kulturní a náboženské práce, jak to podle vzoru nynějšího pokrokového světa činíme? Kdosi nám popletl hlavu, abychom v hluku schůzí, přednášek, sjezdů apod. chtěli křísiti víru a kulturu. Tam lze mluvit o řepě, o sociálním pojištění a podobných věcech. Pro jemnější věci nutno vésti na jiná místa, do samoty. Je nutno jednat jako Spasitel, který na veřejnosti sice mluvil, vyznavače si zjednával, ale mluvil tak, aby jen lidé dobré vůle mu rozuměli, ostatní pak, aby slyšíc neslyšeli. Někdy ani jeho nejmilejší mu nerozuměli, po řeči veřejné, záhadné, všeobecné vedl si je v soukromí a tam se slovy „Vám dáno jest znáti tajemství království Božího“ mluvil k nim v samotě a předkládal slova pravdy věčné.

Samota kostela, soukromý rozhovor, kniha apod. nejvíc poslouží. Jinak centrum za nynějších poměrů spočívá v kruhu rodinném, v soustředěnosti členů rodiny. Neberme dětem a rodičům všechny a poslední drahocenné chvíle rodinné soustředěnosti, které jim zbývají po škole a celodenní práci. Neberme si před Bohem na sebe těžkou odpovědnost, že jsme úplně odvykli děti a mládež dospívající, ba dokonce i dospělé milovati kouzlo krbu rodinného. Náboženský a kulturní pracovník dá jen návod, jednotlivec pak nebo rodina si musí pomoci sami. Co není zaseto v tichu a soustředěnosti kostela apod. způsobem, a rozvito, vyzkoušeno, prakticky provedeno v rodině neb v duši jednotlivce, to už stěží jinde vyrostě.

IV

Jak nutná je samota ke všemu velikému v ohledu náboženském, je patrné z toho, že i neagilnější světci, kteří přirozeně měli největší odpor k samotě a zdánlivé nečinnosti, museli se jí podrobiti. Uvádím sv. Pavla. Tak činný byl tento muž před obrácením i po obrácení! Nestačila mu země židovská, do ciziny, až do Damašku jde vraždit křesťany. Po obrácení prochází tolik světa a přivádí v nesmírných nesnázích tolik údů do církve, jako žádný jiný apoštol. Je největším apoštolem všech věků a národů. A přece tento tak činný muž, který ani ve zlém ani v dobrém neznal oddechu, který v prvním okamžiku po svém obrácení hned volá: Pane, co mám „činit“? Ten muž činu musí jíti po svém obrácení na poušť a tam v samotě po tři léta se připravovati, aby mohl pak veřejně vystoupiti. Bylo-li potřeba, aby tam poznal lépe víru křesťanskou, proč ho raději některý apoštol nevyučoval, proč právě musel jíti do samoty, na poušť? A bylo-li potřeba, aby ho vyučoval Pán sám, proč to opět nebylo kdekoliv jinde, proč opět v samotě, na poušti?

Tolik agilní byla sv. Terezie středověká! Tolik klášterů založila, ona bezmocná žena, za nesmírných obtíží a protivenství řád zreformovala, nejen ženský, nýbrž i mužský! Musela však i ona poznati samotu, ve své samotě musela tak, jako jiní světci, zřici se své vůle, vši své vlastní činnosti, aby jen Bůh v ní mohl jednat, jak výstižně popisuje ve svých stupních duše k Bohu.

V samotě se nejspíš člověk k Bohu obrátí. Ale obrátí-li se i jinak, má-li se utvrditi, nepůjde to bez samoty. Dnes jest nepatrně světců, poněvadž není pro jejich vzrůst půdy. Je málo pořádných katolíků, poněvadž hluk světa je pro nás jedem. A nebylo by dnes opravdových umělců, básníků apod., kdyby kříž a utrpení je nenavštívily, vedle svého hlavního poslání samotu nezastoupily a je k jisté duševní odloučenosti od světa nepřivedly. Čtete pozorně jejich spisy a poznáte, jak samotu milují, ji vyhledávají, ji si vynucují. Jest jistá podobnost mezi láskou k samotě u světců a u básníků, umělců apod.

Těžko ovšem hledati samotu, když je někdo otcem rodiny, uštván, přetížen prací a starostmi. Tu nutno zatím obětovat Bohu své trápení a prositi o budoucí chvíle úlevy a pokoje. Samotu by měl každý poznati v mladých letech, aspoň několik let se jí věnovati. Hledati štěstí u sebe, u Boha, v samotě chrámu, světničky, Boží přírody, u knihy a dobrého vůdce, ne u kamarádů, spolků a hluku světa. Nalézti sama sebe, připravit se, obrnit se. Pak by ho pozdější život tolik nezkrušil, neuštvál. Co nepřipraveného ničí, to by připraveného sílilo, zocelovalo. Světci snesli nesmírně mnoho, tolik v největších nesnázích vykonali, poněvadž duch i tělo kladivý samoty a utrpení byly kuty. Byli vnitřně vyzralí.

Co ztraceno v mládí, nutno dokončiti v stáří. V pozdějších letech života bývá více odpočinku, klidu. Stárnoucí přehlížejí svou činnost a posuzují výsledky své práce. Spokojeni nyní málo bývají. Nejlépe říci s apoštolem, byť ne v té

dokonalosti: „Služebníci neužiteční jsme.“ Vykonali jsme, co jsme vykonati mohli. Ale pracovali jsme sami, pracovali jsme bez Tebe, Bože, spoléhající na vlastní své síly. Nyní Ty, Pane, pracuj za nás a naprav, co jsme pokazili. Aspoň nyní, když máme volněji, když třeba ti, které jsme vychovali, ani o nás mnoho nestojí, a my se cítíme samotni jako kůl v plotě, aspoň nyní v samotě své chceme naléztí úplně sebe i Tebe. Vždyť víme, nalezneme-li Tě doopravdy, budeš Ty pracovati za nás. Snad se už nedočkáme, snad budeme trpěti až do posledního okamžiku života, ale to snad budeme trpěti proto, aby naším bolem až do smrti trvajícím tím více jednou mohlo býti spomoženo našim nejdražším. Bylo by nám možno pracovati i na věčnosti, pracovati lépe než zde za života, ovšem to bychom Tě v nynější své samotě tak museli naléztí, že bychom téměř jako světci ze života odcházeli. Pak by brzo na onom světě začala naše činnost jiná, nekonečně požehnanější, založená na onom slově ve Věřím: Svatých obcování.

Tak volati může každý otec a každá matka, ale i každý kněz a každý pracovník, když pohlíží na duchovní svou rodinu, která mu byla svěřena a kterou tak málo dosud k Bohu přivedl. Je možno vésti tyto duše, když už sil tělesných se nedostává, je možno je vésti svým utrpením za ně obětovaným, vésti svými ctnostmi, svou milostí a svatostí, je možno je vésti zde i na onom světě, ale jen, zakotvíme-li úplně v Bohu. Naléztí Boha v samotě srdce svého, naléztí ho úplně, to zůstane v každé chvíli zdejšího žití, i v poslední chvíli hlavním účelem a smyslem tohoto života. To je ono unum necessarium, pro něž se nutno jednou opravdově rozhodnouti a pak teprve život nabude ceny a smyslu a nabude ceny a smyslu i naše práce pro jiné.

*

Pojďte ke mně a učte se ode mne: Jsem tichý a pokorný srdcem. Opravdu tichý je náš Spasitel. Tichý v samotě své za života pozemského, tichý nadále mezi námi tajuplně přítomný v samotě svatostánku. Pochopme ticho jeho, jeho samotu! Chceme-li vykonati něco opravdového, musíme býti vedeni. Vedeni andělem strážným, vedeni svatými, i svatými našeho rodu (podle rčení Březinova, návodu Emmerichové aj.), vedeni duchem Božím. Ale jejich hlas je tak tajemný, tichý, že jen v naprosté tichosti a samotě ho můžeme slyšeti. Jen samotou zjemní jisté naše nervy, abychom na strunách jejich, na strunách duše mohli zachytiti tajemný hlas těch, kdož jsou s námi v svatých obcování. V hluku tohoto světa nic slyšeti nelze. Proto lidé jsou dnes tak ubozí, proto tak málo vědí, Boha jak opravdově naléztí a opravdu lepšími se státi, proto se tolik potácejí, ač by chtěli býti dokonalejšími, poněvadž v hluku světa hlasu vnitřního v duši své neslyší.

Ve své básni „Modlitba“ opakuje Karel Hlaváček vícekrát verš: Ó Bože, tichý, silný, mlčelivý. On, který bývá pokládán za úpadkového básníka, ač neprávem, tak dobře chápe tichost a mlčení Boží, které je výzvou i pro tichost a mlčení naše, a my, kteří se chceme nazývati katolíky, bychom toho nechápali a jedné z největších a nejtajuplnějších sil katolictví vůbec nerozuměli?

Jedťte na hlubinu a rozestřete své síťe k lovení. Největší hlubiny bývají nejtišší, nejtajuplnější, nejosamělejší. Do těch tišin, samot plujme, abychom našli „hlubinu“.

Chtěl jsem jako moto uvéstí slova největšího českého básníka a největšího milovníka samoty, O. Březiny, ale myslím, že nyní na konci lépe budou pochopena. Nemáme-li nyní v národě světců, aby nám cenu samoty ukázali, ať aspoň nás budí ze sna a z našeho klamu slova největších duchů národa, slova básníků, „vidoucích“ i tenkrát, když ostatní národ oslepl:

Má samoto, dnes tebe písní slavím!*

Jsi pralesem, kam lidských bojů vření
zní z dálky zesláble, jak bzukot muší;
v tvém klinu Kristus počal dílo vykoupení,
a svatým mystikům jsi modlitebnou duší.

Jsi jako hora, jež se k výši vzpíná
nad nízký výpar plný zemské tíže;

kdo bydlí v sídle tvém, ten zemi zapomíná,
je dále od lidí, však u Boha je blíže.

P. MANSUET STON, O. MIN. CAP.

* Báseň otištěna v Nivě 1893. Do souborného vydání nepojata, není formou ještě dokonale vyspělá. Zato je průhlednější.

SV. FRANTIŠEK SALESKÝ

Vítězný bojovník Kristův proti heresi, zase stojí před hrobem. Zpěchoval se, ale konečně poslechl a přivoliil státi se koadjutorem a nástupcem svého zestárlého představeného Mgra Graniera, biskupa ženevského; obavy a bázeň před vlastní nedostatečností tak zlomily Františka. Ale vstal posílen vědomím Boží pomoci a dál vyorával brázdu na Hospodářově roli, brázdu čím dál hlubší. Savojsko znalo toho nositele pokoje a lásky, věděl o něm Řím a horní Itálie, měla jej poznat i Francie, která se jím dodnes chlubí; a má věru proč. R. 1602 přijíždí František do Paříže, aby vyzískal od Jindřicha IV. dovolení obrátit gexký kraj, který připadl Francii. Cesta do Paříže byla důležitým nástrojem Prozřetelnosti. Tam poznal František řadu lidí silných duchovní osobností a mezi nimi prožil veliký přerod. Obratný myšlenkový zápasník, kontraversista, se stává moudrým duchovním vůdcem, kterého budou — nejméně v písemných památkách — poslouchati čtyři duchovní rodiny (sestry „Navštívení Panny Marie“ v Annecy r. 1610, obláti sv. Františka Saleského a salesiáni Dona Boska z II. pol. 19. stol. a sestry P. Marie Pomocnice křesťanů) a tisíce duší ve světě i za zdmi tichých klášterů.

Biskup, kazatel, visitátor, zpovědník, duchovní vůdce a spisovatel; ve všem celý, ve všem věrný do vydechnutí vytrval třidvacet let. Biskup visitující pěšky hornatou diecési, spávající v chudých vesnických domcích, jídající z jedné mísy s prostým hostitelem; otec mezi dětmi, vidí jejich potřeby, slyší nářky a pomáhá (Pastýři Stojane, znal jsi jej a on tě také jistě poznal, když tě nebe vítalo!). To již nehořely na horách ohně z chrastí, aby svítili biskupovi na cestu skalami v plášti večera, jako by veliká srdce zářila nad propastmi a nad srázy, srdce vděčné lásky prostého lidu, měšťanů i vzdělanců; byl František všem vším. Němého chudása si vzal k sobě, sám ho posunky vyučoval, až jej přivedl ke stolu Páně, aby byl živ jako dítě Boží! (Proto jest sv. František ochráncem němých.)

Kolik postů, kolik adventů odkázala ta ústa tekoucí medem lásky a něžné jemnosti; Grenoble, Annecy, Le Chablais, La Roche, Lyon, Dijon, Paříž, nač konečně počítat tu řadu. Kázal, i když srdce krvácelo: má jíti na kazatelnu a v té jde posel: „Tvůj otec zemřel!“ Povzdech, kříž a chrámem se nesou jeho slova stejně jako naposledy; až na konci povolil žalu, rozdělil se oň s celou obcí posluchačů a na jejich srdci zavzlykl. Kázal lásku a tou láskou všude neustále lámal krunýře bludu.

Muž žijící láskou k Bohu a k bližnímu, hlasatel milosrdenství a měkké ruky Hospodinovy. A přece jej nenáviděli, špinili ho pomocníci protivníkovi, napřed u biskupa, potom u savojského vévody, u Jindřicha IV., ani do Říma se neostýchali hodit kus jedu křivého nařknutí. Že prý kuje pikle ten, jenž nikomu stébla nepřeložil a jenom pokoje Božího hleděl, že prý málo potírá bludařství a pečuje o povznesení svěřeného stáda apoštol vlastní diecése, zakladatel akademie pro výchovu budoucích kněží. Neprchal obviněn, nelekal se a tím slavněji býval očištěn. Pomstil se odpuštěním a modlitbou za nepřátele.

Sv. František — duchovní vůdce; vůdce slovem živým a slovem psaným. Bohu díky za spisy sv. Františka. Byly vzácné spisy o duchovním životě i před sv. Františkem, ale kolik jich mělo jemnost, sladkost jeho spisů, kolik jich bylo tak blízkých každé duši? Sv. František dožívá doby humanistů, dožívá je jako věřící katolík ve svobodě dítek Božích. Píše básník plný citu, obrazů — třeba nazírá na mnohé z přírody okem své doby, vždyť, co přináší srdci dnešní vědecký rozmach? — přirovnání, broušeného prostého slohu, píše učený theolog v duchu dítěte, píše člověk, který prožil strašnou cestu úzkostí. To jdete rozkvetlou loukou, vydechujete v ztichlém zákoutí štíhlých bříz, koupete se v příjemném potoce, dýcháte vlahý vzduch... Proto je tak blízký i dnešnímu člověku; myslím, že dnešnímu člověku tím

bližší, neboť hladovíme PO POKOJI, PO LÁSCE, PO ZDRAVÉM CITU, jsouce plni studeného rozumu, smrtivého shonu civilisace a pokrytí modrými skvrnami otlučenin duše, až k smrti smutné z toho všeho.

„Často v sobě vzbuzujete ducha radosti a mírnosti, a buďte pevně přesvědčeni, že to jest pravý duch zbožnosti. Ucitíte-li se někdy napadeni protivným duchem smutku a hořkosti, rychle zaleťte v srdci k Bohu,... potom se hleďte rozptýliti jinými opačnými věcmi, dejte se třeba do zbožného hovoru, ale do takového, který je s to vás rozveselit. Vyjděte na procházku, čtěte milou knihu či si zazpívejte zbožnou píseň. To číňte často, kromě osvěžení tím sloužíte Bohu.“

Zbožnost? „Nechci zbožnosti divoké ani bouřlivé, zamračené, mrzuté, kousavé; ale zbožnost tichou a mírnou, milou, pokojnou, jedním slovem řečeno zcela upřímnou, která by se líbila PRVNĚ BOHU a potom lidem!“

K lidem pozorný, vlídný a vstřícný, ale pro Boha. „Když již u Františka nikoho nebylo, nemohl nikdy říci, jak jeho hosté vypadali,“ vypravuje o sv. Františku U. Chantal. „O můj Bože, jak bych byl šťasten, kdybych byl s Tebou tak živě a pevně spojen, jako jsem zcela odloučen a vzdálen od světa!“

„Miluji nezávislé, silné duše, které nejsou zženštilé, neboť veliká něžnost mate srdce, znepokojuje je a ruší v modlitbě. Jsem nejcitlivější z lidí a myslím, že nemiluji ničeho než Boha a všechny duše pro Boha.“

Kde je pokoj, Boží pokoj? „Zapomeň na sebe v Bohu.“ Nelekej se různých hnutí v duši. Věz, že ty nedokonalosti, které se v tobě objevují a rodí, jistě nevznikají ani z vůle ani vůlí, ačkoliv ve vůli a na vůli. Připadají mi jako jmelí, které vyráží a roste na stromě, ač nevyrostlo ze stromu a ani strom není příčinou, že na něm jmelí je.“

„Nuť se jenom do jedné věci: dobře sloužiti Bohu. Musíš-li od něčeho ze svých pravidel a zásad ustoupiti, netrap se proto. Velikými písmeny píši základ poslušnosti vůči vůdci, základ životosprávy:

VŠECHNO ČIŇ LÁSKOU A NIC SILOU. TŘEBA VÍCE MILOVATI POSLUŠNOST NEŽ SE BÁTI NEPOSLUŠNOSTI. Ponechávám ti svobodu Božích dětí.“

Nemohu déle citovati, mám vyměřenou míru. Čtěte „Bohumilu“, dvakrát čtěte „O pravé lásce k Bohu“, a všechny zásady sv. Františka najdeš uživotně v jeho vlastním životě (Procházkův je sice poněkud zastaralý, ale vyhoví).

Svatý život dokončen svatou smrtí. Umírá vzdálen od svého stádce. Vyhověl pozvání do Avignonu, ale již při odjezdu z Annecy věděl, že se víc nevrátí. Byl churav dlouho (žlučové kaménky), ale první zaklepání kmotřičky smrti přišlo dost neočekávaně. Ještě na zpáteční cestě z Avignonu slavil v Lyonu svatou památku Narození, o sv. Janu se již oblékl na cestu do Annecy, ale zatím začala cesta k věčnosti, k Pastýři. Mrtvice schromila ruku plnou teplé lásky, ruku, která znala jenom hladit, laskat, konejšit, která vodila svou hebkostí. Pálí to ubohé tělo železem, prudkými mastmi natírají, protivné léky, pouštění žilou — sv. František jenom tiše svoluje k novým pokusům lékařů. Také tehdy mělo platit: „Ne“ je slovo, které mám velmi nerad!“? Buď vůle tvá. Den již pominul, nastává noc; ale noc tato jest denicí, z níž povstane den věčnosti. Nebál se hrůz smrti, ani posledních útoků nepřítelových. — „On, jenž počal, dokoná, dokoná.“

Ještě naposledy v životě svatě jméno „Ježíš“ — přítomní třikrát opakují z „Odporučení duše“ vyzvání. „Všechna svatá neviňátka, orodujte za nás“ a za těchto vyzvání odešla k Otci duše dítěte Božího, jež žilo jako neviňátko jen v lásce a z lásky k rodičům. Tak odešel v den Neviňátek roku 1622 sv. František, biskup ženevský a církevní spisovatel. Nezemřel, žije u Otce, jeho duch lásky žije mezi námi. Neboť Bůh je láska.

J. PAPICA.

LITURGIE SVATOSTI

Tím, že křtěnec požádal za víru v naději v život věčný, dotvrdil, že má už počáteční víru, že chce ji doplniti a utvrditi svatým křtem, jímž nabude záruky blažené věčnosti. Církev je ochotna splniti jeho přání a upozorňuje ho, co je

podstatou víry, připomínajíc mu veliké přikázání lásky, program křesťanského života, v jehož plnění záleží všechna dokonalost.

Stejně otázky i stejné povzbuzení dává církev dospělým křtěncům i dětem, jež ovšem nechápou jejich dosahu. Má jejich duše nutně dispozice pro přijetí křtu? Mají počáteční víru a ochotu zaříditi podle víry svůj život? Římský katechismus nás o tom poučuje, přejímaje vlastně názor, už sv. Augustinem hlásaný: Kmotr a kmotra, kteří nesou dítě ke křtu, mluví za ně a vyznávají za ně žádanou počáteční víru, za ně přijímají doživotní závazky. Poněvadž za ně dali nutně záruky, je dítě schopno přijmouti křest a církev neváhá přiznati křtěnci ve jménu Božím všechny duchovní milosti, na něž má právo.

Duše křtěncova dosud je pod vládou ďáblou, je třeba ji osvobodit. A tak církev vymítá zlého ducha, pronášejíc autoritativně slova Kristova: „Vyjdi z toho člověka, duchu nečistý (Marek 5,8) a učiň místo Duchu sv. Utěšiteli!“ Při tom užívá starého výrazného symbolu: Kněz dýchne jemně křtěnci do obličeje, aby naznačil zahánění ďábla. Kristus se zase ujímá vlády v duši, jež přece je jeho majetkem. Kristovým znakem je kříž, jehož znamení činí kněz na čele a srdci křtěncově. Bohu náleží, je Kristův, je křesťanem, dílo milosti započaté zpečetí svátostí křtu. Síla kříže proniká až do duše, aby tu otevřela cestu Boží přítomnosti, již tak krásně uskutečňuje milost v lidské duši.

Další modlitba vyprošuje křtěnci nadpřirozenou ochranu a milost, aby se dovedl řídit základními naukami o Bohu, jichž se mu v katechumenátě dostane (dnes možno mysliti u dítek na pozdější náboženskou výuku) a aby dospěl k slavnému obrození křesťanem. Kristus ujímá se vlády nad křtěncem a církev naznačuje to symbolicky skládáním rukou kněžových na hlavu křtěncovu, při čemž se modlí za něho, vděčna Bohu, že ho povolal k víře a ospravedlnění.

Začínajícímu životu křesťanskému je zapotřebí pokrmu, aby se mohl plně rozvinouti. Je jím požehnaná sůl, onen pokrm, jenž neruší eucharistického postu u dospělých křtěnců, takže tito mohou po přijetí křtu přistoupiti ke stolu Páně. „Nedej, Bože, služebníku svému, okoušejícímu tento první pokrm soli, déle lačněti, dokud nebude nasycen pokrmem nebeským.“ Je tedy tato sůl, podle sv. Augustina „křtěncova svátost“, předchutí nebeského chleba svátostného, jehož se mu dostane později. Ale je také symbolem moudrosti, uchovávající před nákazou bludu a hříchu. Tak ji nazývá církev, vkládajíc ji do úst křtěncových. Sůl očišťuje, zabraňuje rozkladu nebo návratu chorobných kroků. Tak ji chápe církev, chtějíc odvrátiti od svých přístích dítek každý vliv, jenž by se mohl státi zhoubným jejich duchovnímu zdraví a poškoditi, co teď už patří Bohu. Třebaže to jsou podružné obřady, přece jim připisuje církev takovou důležitost, že je dává doplniti, jestliže byly vynechány k vůli uspišení vlastního křtu.

Po opětovném exorcismu a znamenání křížem vyjadřuje církev svoji touhu, aby mohla dovésti křtěnce s pomocí Boží až k obrodnému křtu. Prosí Boha, aby křtěnce osvětil, očistil a posvětil, dal mu pravé poznání. Tak se stane hodným milosti svatého křtu.

Tím ukončila vlastně církev katechumenát. Milost Boží dovrší započaté dílo, tiché a účinné působení Ducha sv. pomůže církvi v její snaze, aby duše křtěncova byla dobře disponována k přijetí první a nejpotřebnější svátosti.

P. TOMÁŠ M. DITTL, O. P.

VÁŠEŇ PODLE UČENÍ SV. TOMÁŠE

Obvyklá řeč užívá slova „vášeň“ v hodně různém významu. Kazatelé a moralisté jí často označují nezřízené a neřestné sklony, které jsou nejčastějším pramenem hříchu. Někdy ještě více zužují význam tohoto slova a označují jím výlučně výstřelky smyslnosti.

Psycholog, který se snaží přesně stanovit přirozenost vášně, musí překročiti tento úzký význam; vždyť ví, že vášně není nutně snahou mravně záhubnou, nýbrž že je ji možno usměrniti ve ctnost. A ještě více; odezírá od mravní stránky vášně a zabývá se jen její vlastní podstatou a to jako jevu psychologického, odlišného od všech ostatních jevů duševních.

Proto se musí vyhnouti i jinému — stejně vadnému pojmání výrazu „vášeň“, který vidí ve vášni citový stav, jenž přešel v tyranský zvyk. Jistě se vášeň může státi zvykem, když opětuje své kony při každé příležitosti; toto opakování jí dává onu samovolnost, a snadnost a je vlastností každého návyku. Ale zvyk nemění samu povahu úkonu, který ovládl. Tak např. strach dítěte náhle překvapeného tmou a neustálý strach bázlivce, třesoucího se před každým stínem prášku jsou v podstatě stejný zjev. Zvyk jej jen více zesiluje, ale nemění jeho rázovitých vlastností.

Právě tyto rázovité typy chce poznati psycholog, který bádá v přirozenosti vášně; zajímá se hlavně o tyto rysy, aby v nich odkryl nejpravdivější a nejjednodušší projev jevu, který studuje.

Tož nechme stranou neúplné nebo příliš úzké významy slova „vášeň“. Vyhledejme původní smysl a ve slově zahlédneme obrysy vášně i místo, které jí patří mezi různými úkony duševního vědomí.

Máme dobře pochopiti přirozenost vášně; proto si nejdříve povíme, co vášeň není, totiž oddělíme ji od ostatních jevů duševních — vnímání, rozumového poznání a chtění, potom povím, co jest: kon smyslové dychtivosti, jenž má současně dvě stránky duševní (psychickou) a ústrojnou (fysiologickou).

1. CO VÁŠEŇ NENÍ

Vášeň není jevem rozumovým. Latinské „pati“ (passio — vášeň) znamená trpěti útisk, škodu. Zdolán vášní, značí býti nucen někým nebo něčím, co nám působí škodu. Když násilí, škoda působí utrpením nebo krutostí muk na naše tělo, tu nás tato utiskující bolest úplně uvádí do vášnivého stavu.

Pojem vášně tedy obsahuje i jakési násilí, jež na nás zvenčí doléhá a tak nás zvládá, že až poruší tělesnou rovnováhu (smutek, žalost, bázeň, hněv...).

Nyní se tážeme: ve které skupině duševních jevů zakoušíme toto násilné nucení, živou přitažlivost, náraz nám vnější příčiny?

V tuto chvíli se věnuji psaní tohoto článku. Sbírám myšlenky, zkoumám je, třídím a snažím se je vyjádřiti jasnými a výstižnými slovy. Tuto rozumovou práci řídím podle své libosti. Žádné nucení z venku na mne nedoléhá. Kromě myšlenek a soudů, jimiž můj duch nyní pracuje, mám také sluchové a zrakové vjemy — vnímám. Slyším skřípati pero po papíře, vidím různé předměty ve svém okolí. Tyto myšlenky a vjemy mne ve vědomí nijak nenutí. Přijímám tyto myšlenky a vjemy, v nichž se mi jako v zrcadle odrážejí skutečna vnější mému rozumu a mým smyslům. Tu ovšem přijímám z venku, ale aniž bych trpěl nějaké násilí. Z věcí vnímám jen jejich duchové a smyslové obrysy a ty tvoří předměty mého poznávání. Nic z mého okolí mne nenutí ani nezvládá; spíše naopak, já ovládám myšlenkami a vjemy skutečno, z něhož je čerpám. Když poznávám věci, tu si z nich neberu nic než myšlenkový obraz, který má jen býti vpravdě věrný, aniž bych na oněch okolních věcech jinak závisel.

Jak jsme právě poznali, jest zřejmo, že jevy poznávání naprosto nemají vlastností vášně. Neboť vášeň nám dává zakoušeti násilí, chce nás zvládnouti tělesným rozrušením, které podněcuje. Tož ji neztotožňujeme s myšlenkou nebo vjemem. Musíme se obrátiti jinam, prozkoumati pole snaživých jevů volních nebo smyslných a pokusme se tam konečně setkati s vášní.

2. VÁŠEŇ NEPATŘÍ DYCHTIVOSTI VŮLE

Vraťme se k osobní zkušenosti.

Mezitím co se horlivě věnuji duševní práci, přichází mi sluha oznámiti nevhodnou návštěvu, která mne nutí přerušiti mé studium. Návštěvník mi přináší nepříjemné novinky: mám rychle vyříditi jakési protivné jednání, abych předešel rozhodnutí, které by valně poškodilo mé zájmy. Není pochyby, že tentokrát jsem k čemusi nucen: nezvyklá událost, kterou mi právě oznámili, přesné zprávy o věcech i okolnostech mne nutí, abych se ihned přizpůsobil a čelil nebezpečím, která mne ohrožují. Chci-li, aby se mi můj zákrok vydařil, jsem nucen podrobit se okolnostem tak, jak jsou, musím se poddati všem požadavkům skutečna. Tato postupná chtění (mohou být také podivně zapletena) mne nejméně svými předměty uvádějí v trpnost. To již není, jako tomu bylo před chvílí, skutečnost, která ke mně přichází

otiskem obrazů a idejí, které mi dává; tentokrát mne skutečnost k sobě přitahuje a drží i mne v zajetí svými požadavky a donucováním.

Bylo by tedy vášeň ztotožniti s jevy vůle. Nepochybně by se to mohlo předpokládati, dáme-li tomu, že nás činí tak závislými na vnějších věcech, které nás nutí přizpůsobit se jim v naší činnosti.

Avšak tato trpnost není než zdánlivá. Jsem podroben děním a událostem, jichž případné uskutečnění se stává beze mne. Takto mne ovládají, ale jen v tom smyslu, že se přede mne staví jako látka předmětů, které podněcují mou činnost. Má vůle rozhodující o této činnosti není nijak zvládnuta ve svém vlastním rozhodování, které zůstává svobodné a autonomní. Třeba, že jsem vyzván jednati podle lepších vyhlídek tak či onak, přece se rozhoduji o své újmě, v plně činné odpovědnosti své svobody, rozhoduji se jednati tak, jak se mi hodí, a plně ovládám i sleduji své prostředky. Chtění není vášeň; jest sama činnost, první a svéprávný pramen činnosti.

A nyní předpokládejme, že to nebyla nevhodná návštěva, jež přerušila pokoj mého studia, nýbrž neočekávaná zpráva o smrti kohosi z mých drahých. Tu jsem uchvácen pohnutím, náhle přimražen, uvržen do zármutku, zavalen bolestí. Blednu, mých sil ubývá, slzy se řinou. Trpím násilím, ne jenom v něžných citech, ale až v samém těle, jímž se silně promítá pohnutí duše. Týž zjev se stejným způsobem ukáže v hnutí strachu, radosti, hněvu atd.: změna obvyklého tělesného řádu se jeví souběžně s vnitřním duševním zmatkem. Podle toho, čím je tato tělesná, fyziologická změna větší a čím větší je duševní změna, jsme zaujati, rozechvěni, ovládnuti, rozvráceni, uneseni, vytrženi. Může se státi, že tělesná rozrucha je tak silná, že chvíli nebo na čas napadne i zdraví; můžeme onemocnět ze strachu nebo ze zármutku. Toto je již vrchol vášnivosti.

Lidský soulad, který se vyznačuje svrchovaností a klidem rozumového ovládnutí, rovnováhou mysli a činu, je jakoby náhle roztoužen vpádem vášně; při nejmenším je mu velmi těžko se udržeti. Obvyklý chod se rozechvívá, hotov uniknout ostraze vyšších schopností.

Tak již pouhý rozbor jména passio — vášeň ve světle duševní zkušenosti nás vede k tomu, abychom vášeň nehledali mezi jevy poznávání nebo vůle.

Kde tedy?

Ve snaživosti smyslné.

3. CO JEST VÁŠEŇ?

Pro sv. Tomáše je vášeň konem smyslové dychtivosti.

Chci se vyhnouti rozvláčnosti, tož jenom krátce uvedu potřebné z tomistické psychologie. Ta zná trojí dychtivost: 1. dychtivost přirozenou — sklon, aby každá bytost měla, co vyhovuje její přirozenosti, neboť každá bytost jedná ke svému dobru a snaží se zabezpečit si toto dobro; dychtivost smyslovou — vlastní živým bytostem obdařeným smyslovým poznáváním, snaha za smyslovými dobry, které se vnímáním zjevují tužbě; dychtivost vůle — snaha po cíli a činech, které hodnotí rozum. V člověku jsou všechny tři dychtivosti.

Rovněž připomínám — aniž bych zabíhal do podrobností, které by nás zavedly příliš daleko — že sv. Tomáš ještě dělí smyslovou dychtivost na dychtivost žádostivou, chtivou (concupiscibilis) a na dychtivost náhlivou (irascibilis), Kadeřávek „vznícenou“. První má šest zvláštních tvarů, výrazů bych snad řekl, které jsou právě tolika různými vášněmi: lásku a nenávisť, touhu a odpor (štitivost), radost a žalost. Druhá jich má patero: naději a malomyslnost, statečnost (udatnost) a bázeň, a konečně hněv.

Kterákoliv z těchto vášní je tedy koněm dychtivosti smyslové.

Co je tím řečeno? Kon dychtivosti smyslové má vždy dvě stránky, složky, chcete-li: složku vnitřní či psychickou, duševní, a složku vnější či tělesnou, fyziologickou. Proberme hlouběji tyto dvě složky ve vášni a tím také poznáme přirozenost vášně.

a) DUŠEVNÍ SLOŽKA VÁŠNĚ.

Chceme-li v několika slovech zhuštiti představu sv. Tomáše o duševní složce vášně, tu jest říci, že ji chápe jako jakýsi „pohyb duše“.

Pohledte na člověka, který se třese strachem. Proč? Poznává nebezpečí, věc nebo osobu, která jej ohrožuje. — Smutný člověk. Proč? Jest zbaven užitečného nebo milého dobra. — Ten zas je celý rozhněvaný. Proč? Povstal nepřítel a chce mu vyrvat jeho majetek. To jsou však velmi školské příklady. Ale jsou s to ukázat, že každá vášně vzniká při spatření dobra, po němž touží, nebo před zlem, kterému se přičí. Hnutí vpřed a hnutí ústupu jsou jen obdoby. Samozřejmě se zde nejedná o místní a hmotné hnutí. Jde o vnitřní, imanentní kon vědomí, kon řádu duševního. Máme dojem, že naše duše se otvírá a rozvíjí v touze po dobru, které ji láká, nebo že ustupuje před překážkou, která ji zastavuje. Milujeme v touze a máme dojem jakéhosi hnutí duše za milovaným předmětem daleko z dosahu a ještě nedosaženým; jsme smutni a cítíme jakoby zastavení, přerušení snahy za dobrým předmětem, který nám náhle uniká; máme strach a vědomí jakéhosi násilí, které se staví proti našemu libému klidu. A tak je tomu u ostatních citů a hnutí. Probádejte se uvnitř. Uvidíte u všech počáteční údobí a rozvoj nebo zastavení snahy spějící za dobrem, které přitahuje, nebo snahy, jež ustupuje před ohrožujícím zlem. Jedenáct vášní, které tvoří celý vášnivý okruh lidský, se mezi sebou liší jako přesně ohraničené díly na tomto pohyblivém kruhu citových snah.

b) TĚLESNÁ, FYSIOLOGICKÁ SLOŽKA VÁŠNĚ.

Podle sv. Tomáše nemá vášně pouze složku psychickou, charakterisovanou oním „jistým hnutím“ duše, jež jsme právě poznali. Tato duševní složka má ještě tělesného souběžníka, nutného a neodlučitelného — „ústrojné hnutí, transmutatio organica“.

Sotva vášně vzniká, již si bere výraz a hru tváře, který ji hned prozrazuje. Podívejte se na rozradovaného člověka: plesá, rychle a živě se pohybuje; silně a mnoho se rozhání rukama; obličej zkulatí, oživne, zbarví se; oči jiskří. Děti skákají, tančí, křičí, tleskají rukama. Vedle vidíte člověka smutného: jeho hled je ztrnulý a chmurný, hlas slabý a bez jasů, tahy prodloužené a svěšené; je nečinný, je sklíčený, ochablý, chodí pomalu klátě rukama, jako by byl rozdrčen příliš těžkým břemenem. Rozhněvaný člověk je v největším rozohnění: hlas hučí, křičí, tahy tvrdé a napjaté, obličej zalitý krví, oči vylezlé z důlků, pohyby trhané a prudké. Pravým opakem je bázlivec: bledý, cvaká zuby, nohy se třesou a klesají. (Příště dokončení.)

H. D. NOBLE O. P.

SAMOTA

Jsou dvojí lidé na světě, jedni, kteří milují samotu, a jiní, kteří ji nenávidí; neboť jsou dvojí duše, plné a prázdné. Duše plné mají v sobě dosti, čím by se zabíraly, a duše prázdné vždy hledají něčeho zevně, čím by se zabraly. BENSON.

SV. CYPRIÁN

Proč vynášíme právě tohoto světce, tak málo známého a tak velmi vzdáleného, ze zapomenutí a z prachu nepovšimnutí? Je to všestranně dokonalý zjev. Dokonalý jako pohan i jako křesťan; dokonalý jako biskup i jako literát a orátor svého času. V každém oboru života jeho doby možno se dopídit stopy jeho vlivu. Všude zalehl hlas jeho mocné osobnosti. Osobnosti velikého člověka veliké africké křesťanské generace. Netřeba si v paměť vtěšovat přesná léta ohraničující i určující jeho život. Ne. Je jen potřeba se rozhořet láskou zase k jednomu velikému svěťci, jenž nám musí býti i přes těch 1600 let tak blízko, jako třeba nejmodernější „květinka XX. století,“ nebo kdo jiný. Jenom proto, že je to náš bratr-křesťan, k jehož velikosti se učíme hledět s přísnou úctou a již právě se máme snažit stopovat po cestě lásky a oběti k své pravé velikosti.

Thascius Caecilius CYPRIANUS. Narozen kol. r. 210. Asi v Kartagu. O periodě jeho života, která předcházela jeho episkopátu, víme pramálo. Afričan. Rétor. Majitel vily. Člen třídy vysoké místní buržoasie. Odchovanec veškeré jemnosti soudobého vědění. Výmluvný advokát, jenž uchvacoval svým duchem i slovem Kartago. Advokát, znající detailně chodit ve svém řemesle. Pohan, mající v majetku celou světskou slávu a nejlepší věhlas. (Eleganci a vryp módního orátora si uchoval po celý život.) Možná říci světák vznešeného rázu — ne dnešní — intimně spjatý s pohany vyšších tříd. Dle sv. Jeronýma: obratný obhájce idololatrie.

Kdo by v něm byl tušil hluboké morální boje, z nichž se měl vysekati nový člověk? Z pohanské slupky vyloupnout jádro křesťana! Sám psal vícekrát o svém životě před konverzí. O životě slepce, o člověku zmítaném dlouho na vlnách pohanské, světské bravury, o člověku odcizenému Pravdě a Světlu.

Kolik otázek si musil položit a kolik odpovědět a co ho všechny ty odpovědi stály? Nebyl si jist svým vyklíčkováním ze sítě tolika chyb, které se na něj nalepily jako nejdrzejší paraziti. Záliba v chybách. Vášeň pro špatnosti jej asi již svírala jako nějaké pevné přátelství.

Divme se pak, že při jeho konverzi možno opravdu mluvit o zázraku. Nevíme opět detailů. Cyprián jen kdesi referuje, že byl pokřtěn v Kartagu, a to kolem r. 245 či 246. Jeho křest byl velikým pohoršením mezi pohanským panstvem. Zrovna tak, jako byl překvapením pro křesťany. Nechejme všeho vysvětlování rozumového, když je zde zřejmá plná rána Milosti, jíž nešlo ani uskočit ani nepodlehnout. „Otcem jeho nového života“ se stává, dle bibliografie Pontiovy, ctihodná postava kněze Caeciliana. To byl jistě také onen neznámý režisér dramatu Cypriánovy úplné konverse. Caecilianus ho naučil znát Písmo sv., v němž se úžasně přiostrčil jeho duchovní hled, že snadno rozřezával všechny chumle, uzly i temnoty světské moudrosti. JISTOTA. Chtěl jí míti. Hledal ji. Našel ji po křtu. Ona nastoupila na místo tuch.

Křestní voda jej rychle přeměnila. Křesťanské novorozeně, ale duchem křesťan, jenž teprve teď na plné oči poznal, že to největší ve světě, co by platilo i pro věčnost, je: LÁSKA a ČISTOTA DUŠE. Zvlášť slib čistoty udivil nezdrženlivé Kartagiňany nejvíce. Ale pak již udivoval celý jeho život. Prodává svůj majetek, aby měl na almužny a — dle Pontia — také „skoro všecko rozdává“. Přátelé jeho mu později koupili zpět jednu jeho dřívější menší vilku v Kartagu, aby měl kde bydlet. Ponechal si jistě prý jen proto, aby jeho štědré srdce přece ještě něco mělo, aby zase někdy mohlo dávat...

Zřekl se majetku. Druhá rána: zřekl se světské vědy a světského věhlasu. A to úplně. Ani básníky, ani mudrce světa římského nebo řeckého víckrát neužíval ani k citaci. Nezná nic, žádnou moudrost, leč Boží — věčnou. Co měl pro svět a od světa, vrátil všecko. Literaturu, poesii, spjaté s idololatrií, výmluvnost, celou svou advokaturu, jež ho tak proslavila — vše odkopl. A křesťanská obec kartaginská? Ta žasla rovněž nad rozletem jeho ducha za Bohem. Za kratičko — poměrně — velmi kratičko po sv. křtu stává se knězem a po smrti biskupa Donáta jest určen „soudem Božím a přízní lidu“ jeho nástupcem. To se stalo již někdy v jarních měsících roku 249. Asi po jeho 38. roku.

Cyprián — biskup! Zde již teče historie jeho života šířkou veletoku. Glosujeme skrovně jen ty nejcharakterističtější rysy jeho postavy. Vžívá se rychle do úlohy pravého šéfa, jenž s vědomím lidu a za souhlasu kléru posiluje napřed disciplínu. Jeho první kroky biskupské jsou kroky člověka, jenž ví nejjasněji, co chce a kam chce. Několik měsíců po jeho volbě biskupem rozléhá se křesťanskou Afrikou signál zmatků. Edikt císaře Decia. Pronásledování. Na Kapitoliu v Kartagu nestačili ani registrovati všechny ODPADY. I kněží zapomínali na svého Boha a hledali jen svůj bezcenný, laciňoučkový život... To byly ony horké dni, kdy pohanská hrdla po prvé se pocvičila v amfiteátru na protikřesťanských řvavách, v nichž tehdy dominovala časová slova: „Cyprianum ad leones!“ „Cypriána lvům!“ Na Cypriána vydán zatykač. Prchá z Kartaga. Z VŮLE BOŽÍ. Skrývá se, aby zachoval křesťanům vůdce a otce výjimečného otcovství. Neprchal ze strachu. Věděl, že Bůh má s ním ještě mnohem více plánů než jeho konverzí. Skryl se, že to Bůh chtěl. S ním se ale neskryla jeho starostlivost, činy, rady, povzbuzování. 15 měsíců byl z Kartaga. Jak hbitě a skvěle jen korespondoval!

Pronásledování v Africe na čas sice ustalo, ale vzmožil se nepořádek v křesťanské obci. Jako bolestný nádor počínalo bujetí na těle kartaginské obce schisma, jehož počátek byl v nejednotném řešení otázky odpadlíků za pronásledování.

„Lapsí“ poznali v Cypriánovi biskupa, jenž zná si cenit vytrvalost a oběť. Byl neústupný. Diákon Felicissimus s několika laxními kněžími vedli nespokojence do schismatu. Cyprián železně nepovolil. Ti, kteří obětovali, nebo pálili kadidlo modlám — ti patří z církve! Pohaněli ohavně paměť mučedníků! Neomlouvá je pronásledování! Chtějí-li se vrátit do svazku církve, čeká je tuhé, zasloužené pokání, jež může býti jen eventuelním pronásledováním zlehčeno tím, že se mohou i před dokončením pokání posilnit do nových bojů sv. Eucharistií. Cyprián vítězí. Vítězí i nad novým nebezpečím, plížícím se z Říma, kde tehdy zuřil boj o papeže. Neukvapil se a jeho politika starého advokáta prořála bystře všechny klíčky a šla klidně za svým cílem: MÍR KŘESŤANSTVÍ. Sny o upevnění liturgie, jež se mu zdála velmi příhodnou k upevnění všeobecného míru, nechybějí.

R. 252 se však ozývá církví africkou nový pokřik: „Cypriána Ivům!“ Ale v tomto křiku již Cyprián neslyšel echo smrti. Zůstal, neprchl a pracoval dál.

Objevilo se mu také nové pole apoštolátu. Charita. A to ta, která bez řeči a beze strachu s holýma rukama rve se i s morem. Mezi lety 252—254 vyvražďoval zvláště silný mor houfně Kartago. Zde proti lenosti a pohanskému děsu z moru a z jeho smrtícího pochodu roste hrdinnost Cypriánova tím neuvěřitelněji. Bič této nákazy práskal tehdy hrozivě jak v chatě žebráka, tak i mezi pány, pokud neprchli, jak mezi křesťanstvem, tak i mezi pohanstvem: Umírající nešťastníci plazili se po ulicích prosíce o pomoc. Mrtvolky byly veřejně olupovány. Loupilo a drancovalo se i v bytech. Nebylo policie ani soudů. Diakon Pontius píše, že v tom strašném zmatku všech lidí, pohanů i křesťanů, myslících, že se blíží konec světa, Cyprián heroicky organizoval pomoc. Sám pohřbíval morem umrlé, svou výmluvností strhával křesťany i pohany ke spolupráci. Srdce Cypriánovo vidělo trpěti a zmírati nejen křesťana, ale i pohana. Stejnou měrou nad nimi plakalo a stejnou měrou také pomáhalo.

Nežil dlouho. Konec jeho života nečekalo nic, co by mu bylo odměnou: mír, klid. Za papeže Štěpána utichlo pronásledování Gallovo i když pomalu i boje Novatianovy v církvi východní usnuly, NAŠLY SE NOVÉ. Spor o křest udílený heretiky. Cyprián se svými krajany biskupy hájil tvrzení, že křest udělený mimo církev neplatí, „cum sit baptismum unum in ecclesia constitutum“. Papež Štěpán trvá na správnějším opaku. Afričtí biskupové neodvolávají. Štěpán s nimi přerušuje dočasně styk. K nějakému úplnému schismatu nedochází, neboť mysl všech křesťanů zvládl zatím jiné žhavější zájmy. Zájmy života. Pronásledování Valeriánovo je smiřuje. Cypriánova role se nezmenšuje. Roste. Svolává a předsedá ještě před pronásledováním koncilům v Africe. Jeho ideje jsou brány za vůdčí. Jeho slovo rozhodující. Je stále na otevřené scéně. Je pravým, plně respektovaným šéfem celého křesťanstva afrického.

Edikt Valeriánův r. 257 zapaluje nové krvavé pronásledování. Cyprián je vyzván, aby zakázal veškeren veřejný kult, bohoslužby, schůzky. Odepřel. Ani nezradil jména kněží, jak žádáno. Potrestán: exilem. Toto vyhnanství již jej nejen neděsí, ale ani nezneklidňuje. Naopak uklidňuje ho vzácná jistota, že konečně již i Bůh chce viděti jeho mučednictví. Exil. Je mu dána dokonce k dispozici vila nedaleko Kartaga. S přáteli se může bez potíží stýkat. Navštěvovali ho v masách známí i neznámí křesťané, kteří k němu lnuli jako k otci, jenž trpí a jehož bol je i jejich bolem. Navštívil jej i Bůh ve vidění, jež bylo pro něj tolik kýžené. Bůh mu řekl, že květ jeho života již dozrál. Beata pacis visio. MUČEDNICTVÍ mu bylo zjeveno. Jak rád se chystal. Předpověděl je přesně. Na den. Mohl ještě snad lehce ujíti smrti. Chodili za ním senátoři, náramně vlivní pohané, vysocí úředníci, lákali, že mu pomohou k útěku i k úkrytu. Neprchl. Bůh si toho nepřál. Mučednická smrt mu již svítila jako nejzářnější meta jeho života tak blízko. Mohl si ještě zacházet? — Kázal ještě horlivě, jako by spěchal vše lze srdce vypovědět lidu. Kázal stále. Jeho nejnroucnějším přáním bylo být umučen při kázání, mluvě o Bohu... Trápilo ho jen, že neměl padnout tam, kde pásl. Jeho poslední dopis, v němž si stěžuje, že by neměl umřít v Kartagu, je nádherný. Je inspirován ve své bolesti pastýře zahnaného od ovcí: přímo Duchem svatým, jsou to plamenné výkřiky touhy jít jako martyr před Pána a k Pánu, a to jít k Němu z Kartaga. Chtěl svou smrtí nejúčinněji ještě naposledy zakázat. Bůh mu to dovolil. Převezly jej z jeho vily na poslední noc do vily v Kartagu. Ke guvernérovi. Křesťané celého Kartaga i širokého okolí ani oka nezamhouřili. Přenocovali tehdy před branou vily vězníci jejich oporu, vůdce, otce, všecko... Nějaký důstojník, křesťan, vida potem promočený šat biskupa, čekajícího na brzku mučednickou smrt, v naději, že získá lehce drahocennou relikvii po svatém mučnicku, nabízel mu suchý šat k převlečení. Cyprián odepřel vyhověti s žertem: „chci léčit své neduhy, které ostatně již dnes pomínou. S rozbrskem dne padl konečný rozsudek. „Deo gratias“, byla slova, jimiž za svůj ortel platil. Mnoho křesťanů vykřiklo, že chtějí umřít s ním. V ohromném průvodu vojáků, centurionů, tribunů, křesťanů kartaginských i udivených pohanů

byl veden na „Ager Sexti“. Na popravišti obklopeném stinnými stromy hustě obsazenými neúnavnými zvědavci vysvlékl Cyprián plášť i dalmatiku. Obé předal diákonovi. Klekl. Tiše se modlil. Sám si pak převázal oči šátkem. Dal se spoutati na rukou. Zaprosil kata, aby již řal... a již barvila svatá krev velikého mučedníka jemná roucha, která kol něj svatá úcta pečlivě nastlala. To se stalo 14. září 258. Jeden z jeho mnohých životopisců Pavel Monceaux, Francouz, nezapomíná rychle podotknouti, že „s ním zmizela jedna z nejvzácnějších postav biskupa, které měla historie křesťanstva...“

Je zajímavé při studiu těch starý i moderních popisů jeho fysiognomie čísti opět a opět slova kreslící sv. Cypriána jako člověka, jež značila ohromná vážnost prolutá jemnou veselostí. Přísnost beze smutku. Svatost a milost spojeny úsměvem v něco, co je značkou všech přátel Božích. Charita jej učinila andělem chudobě a trpícím, patronem pronásledovaných vyznavačů, konejšivou rukou matky nakažlivě nemocných a umírajících za moru. Jeho episkopát je jedním z těch naprosto svého druhu. I ty nejvznešenější aféry neodvedly jeho pozornosti ani od mizivých detailů administrativy, ani od reformy liturgie, ani od instrukcí věřících, ani od bojů se schismatiky a jinými nájezdníky proticírkevními, ani konečně od jeho tak bohaté literární činnosti zabírající všechny obory tehdejší teologie teoretické i praktické.

Vzor exponovaného křesťana, biskupa pracujícího plnou silou v katolické akci. Svě, osobité, časové, výsostně upřímné, praktické.

Biskup, v němž ale také energie práce nebyla k oddělení od modliteb vyostřených až v nejjemnější vise...

Nesvítil i dnes časovým vzorem sugestivně v lásce a oběti zvoucím k následování... ?

P. JAR. ŠUMŠAL.

NA KRAJI BOŽÍHO PLÁŠTĚ

Na kraji Božího pláště sedíme dvě veselé děti
a k nebeským prostorám své vysíláme sny:
stoupají vzhůru jak mydlinové bubliny z rákosí, jež seřízl nám Pan.

Ó, jak v těch koulích bleskotá širá zem!
se sluncem, lesy, květy i lidmi i se zvířátky!
Bůh Otec dobrácky se chvílku usmívá k radostné hře.
Pojednou ale večer je tu, a pohyne světlo a štěstí i hra.
Na zemi hračka leží rozbitá... a dětem se zasteskne po domově.

Tu Boží pravice se jemně sklání k zemi
a zvedá nás měkce a konejšivě na Srdce svoje otcovské.
Ó, věčně klidný tlukot, jaký to nastal teď svatý mír,
my hrou znavené děti, jak blaženě teď spočinem!

ROLAND ABRAMCZYK.

VĚDCI BEZ BOHA

Dovedouce o tolik napřed určití zatmění slunce, nedovedou si uvědomiti svého vnitřního zatmění.

Sv. AUGUSTIN. VYZNÁNÍ.

PRACOVNA

VĚDĚNÍ

Vědět, samo o sobě nikdy není něčím špatným a proto také ne učiti se, neboť jen to jest špatné, co má špatný původ.

Mimochodem však stává se hříchem vědění, učení, badání. Může se přihoditi buď se strany poznaného neb poznávajícího.

Se strany poznávajícího přihází se dvojí: Za prvé, že se někdo dá odvésti studiem nějaké vědy od vykonávání své povinnosti. Jako kdyby soudce nechal vyřizování záležitostí pro studium geometrie, neb kněz zpovídání, když jest k němu povinen.

Za druhé, když ze záliby k nějaké vědě pohrdá něčím, čeho si má vážiti, jako bylo u sv. Jeronyma, jenž takové měl zalíbení v bohaté řeči Tuliově, že se mu hnusila hrubá řeč proroků, jak sám praví. Jak také přihází se u těch, kteří tolik přilnuli k lidským důvodům, že odpadají od víry a i na ni útočí.

Se strany poznaného přihází se trojí:

Za prvé, že poznatelné snadno svádí ke zlému a ostatně jest samo o sobě málo prospěšné. Proto jsou zákazy tajné vědy, aby člověk neupadl také do jich provádění.

Za druhé se stává, že poznatelné jest nad schopnost poznávajícího, jakož jest psáno: Nehledej věci vyšší tebe.

Za třetí, jsou věci prázdné užitečnosti nemající, jako náhodné lidské činy. Proto také blázni jsou ti, kteří zpytují svědomí svých bližních.

Sv. TOMÁŠ Aq.: Komentář k III. knize Sentencí M. P. Lombarda.
(III. Sent. dist. 35. q. 2. art. 3.)

MAGNI PASSUS EXTRA VIAM...

V Římě: Za katedrou sedí přestrašený bohoslovec. Hájí veřejně nějakou thesi. Protivník zaplétá ho obratně do sítí, těsněji, těsněji, všichni sotva dýchají a myslí si: Vzdá se, složí zbraň! Bohoslovec se však přece vzmuží, najde přece klíč k odpovědi, rozetne uzel a teď, aby získal času k sestavení dalšího operačního plánu obhajoby, rozežene se k širokým výkladům. Vykládá, vykládá, a cítíme instinktivně, že, eufemisticky řečeno, „cedí vodu“. A tu nad ním zasvíští jako bič slova profesora, řídicího disputaci: Magni passus, extra viam... „Velké kroky, ale vedle cesty...“ Je to tuze krásné povídání, ale takhle se nedojde k cíli. Duchaplné fráze jsou krásně sešroubovány, ale jsou to jen fráze, velké, oslnivé kroky, hřmotné rozmáchnutí, ale — přece jen — kroky chybné, marné...

Při této disputaci a při tom klasickém výroku jako maní mi napadlo, jak by se nad mnohým tzv. duchovním životem leckterého křesťana dalo nadepsati: Velké kroky vedle cesty!

Co úsilí v duchov. životě bylo již u mnohých vyplýváno, co zbytečných, marných, chybných kroků vykonáno, kroků, jež jsou o sobě velké, ale chybné proto, že jsou kroky mimo cestu a proto nikam nevedou.

Na příklad: Jsou věřící, kteří dokonalost položili do prázdného odříkávání ústních modliteb. Až se již podobají čínským modlitebním mlýnkům. Drmolí jednu modlitbu za druhou, a duch... duch při tom se zabývá třeba nevraživou, nelaskavou myšlenkou na bližního, duch při tom bloudí po celém světě... Obrovské úsilí ústní modlitby! Dobrá je modlitba, mohla by duši posílit, bližním, církvi vyprositi milosti a — zatím, jsou to slova bloudící vedle CESTY. Cesta jest živý proud Božího Ducha, jenž dává smysl, nadpřirozený smysl všemu; bez tohoto nadpřirozeného Ducha, tohoto kvasu, jest vše mimo cestu. Duch modlitby jest — duch dítěte klanícího se Otci, prosící Otce. Prázdné odříkávání čím je?

Nebo to běhání některých dušiček z kostela do kostela! Žádnou pobožnost nevynechají, všechny kazatele v městě znají! Ovšem, žádný jim nevyhovuje. A nakonec to není pobožnost, nakonec je to již jen pobožnůstkářství. Pobožnůstkářství, jež si hraje s P. Bohem, se svou duší i s kněžími. Dušička při tom zakrní. Jest přesycena takřka pravdou. Proč? Protože tu pravdu nikdy nezažila. Nechávala ji jen přecházet nad sebou, nebo ji přijímala povrchně. Kdyby ty velké kroky, to jest, tolik času, tolik slov pravdy, dobře řídila po správné cestě, mohlo z ní něco být. Cestou poslouchajícího slovo Boží jest provádění jeho, provádění opravdové, upřímné... Zkoumej se, zda i ty neděláš takové chybné, marné, zbytečné kroky vedle cesty a zpytuj se, na jakou cestu bys je měl převést. Mohlo by se ti totiž stát, že bys celý život třeba všechny udivoval a nakonec nedosel k bráně Kristově, protože ta je jen při jeho cestě.

BRAITO.

ZA PAPRSKEM

Mile uklizená světnička, dýchající křesťanským duchem, vlídně prosvícená srpnovým, trochu umdleným sluncem. Po pokoji pobíhá dvouletý Vinoušek a zřejmě se výtečně baví. Sluneční paprsek protíná světnici jako sivý, hořící šíp. Hošík pobíhá a ručičkami snaží se zachytit ten paprsek. A když již má slunečního zlata plné ručky, když zaplavuje jeho řídké vlásky, chce to sluníčko sevřít do hrstičky... Má je, má, ale jemu, hloupoučkému, se zdá, že mu uteklo, a tak začíná nový hon za sluníčkem...

Jak se podobáme tomu dítěti chytajícímu sluneční paprsek. Máme štěstí, tak blízko, v sobě je můžeme nosit, na nás se usmívá a zalévá nás a my ubozí stále hledáme... Až do našeho nitra sestupuje Bůh a chce se dát v tom nitru poznati, chce se dát obejmouti. My ale hledáme venku, stále rozpřahujeme ruce a jako to dítě se divíme, že naše ruce jsou prázdné. Vraťte se dovnitř, do svého nitra a tam hledejte své štěstí. Tak blízko je! V nás. Jenom je třeba se ztišit a vnímat, jak nás to štěstí zahřívá, jenom je třeba tak svůj život zařídit, aby to sluneční teplo Božího působení nehaslo naším chladem lhostejnosti, malichernosti. Když celý život obrátíme dovnitř, aby v našem myšlení a chtění byl Pánem, a to naprostým, Ten, jenž přebývá v nás svým působením a svou milostí, zakusíme, kdo jest On, co vše má a co nám dává, jak jest malé vedle něho vše jiné... Či chcete celý život vztahovat ruce po přeludech, po slunečních paprscích pozemského štěstí, jež prchá před námi, jež jednou uchváčeno, okušeno, zvrátí se v hořkost a neúprosň šlehá duši k dalšímu letu, letu bez oddechu, bez zastávky, nikdy neuspokojujícímu a nikdy nenasycujícímu?

BRAITO.

NEJSV. SVATOST, ZDROJ NADEJE

Přijímejme tento Pokrm v pevné naději v božskou štědrost. Vždyť čeho bychom nemohli očekávat od štědrosti toho, jenž se nám dal sám za pokrm?

Bl. ALBERT: De Eucharistia tr. IV. c. 2.

ON ZMĚNÍ NÁS!

Jsou různí lidé, nechutní, docela nic se nelišící od vody; přivedme je ke Kristu a v něm se změní v nebeskou lahodnost.

Sv. JAN ZLATOÚSTÝ.

ZASTAV SE JEDNOU U KŘÍŽE!

Sv. Jan Gualbert pronásleduje v plné vojenské výzbroji vraha svého bratra. Dlouho ho hledal. Konečně ho dopadl v kostele. Jan jenom hoří pomstou. Ubohý vrah padá ke kříži, zachytí se ho a prosí jménem Ukřižovaného o milost. Gualbert vzhledne ke kříži... Tvář zbrcená krví, svaté údy jsou křečovitě staženy, není na něm místečka zdravého. Krásné, cedrové kříže španělské a italské... Pronásledovatel jest odzbrojen. Nepřítel zabil ti bratra, ale... ty, tys zabil Krista. Jan odpouští. Chtěl vyrovnati si účty u kříže, ale Ježíš vyrovnal si účty s ním! Chtěl zabít svého bližního, chtěl se mstít, ale poznal, že by ta rána dýky přidala ještě jednu ránu na svatém těle Kristově... To byl ten účet, jež si chtěl Ježíš s Janem vyrovnati, aby v každém bratru viděl Krista, aby se nemstil, když Ježíš jemu ještě více odpustil! Porozuměl Jan, strhuje meč a zahazuje dýku a snažil se celý život ve Vallumbrose vyrovnati svůj dluh k Ukřižovanému...

Nad celou postní dobou jest rozprostřeno svaté znamení kříže. Nemůžeme jít vedle něho lhostejně. Kdo říká kříž, říká: hřích. Podle sv. Pavla přibil Ježíš na kříži ve svém těle starý dlužní úpis naší viny. On za nás zaplatil a proto jsme nyní jeho dlužníky. Jsme dlužníky za jeho lásku, za jeho sv. Tělo a krev v nejsv. Svátosti, jsme dlužníky za jeho krev, bolesti, za všechny milosti, za všechny schopnosti, jež on očistil.

Pojďme ke kříži a účtujeme se sebou tak, jako by s námi účtoval Ježíš sám. Doba postní chvěje se hrůzou z hříchu, jenž dal vytrysknouti všem těm řekám slz, bolesti, muk, hořkostí na světě.

Bůh sám musil přijít, vtěliti se, aby zdrtil hřích. A jaké jest naše stanovisko ke hříchu? Uvědomujeme si, co jest vina? Zamyslíme se někdy nad tím a hlavně, jak se snažíme hřích v sobě vyhladiti?

S kříže na vás hledí ukřižovaná Láska a účtuje s vámi: Lehkomyslností, zlou vůlí, přenechávání se vlastní slabosti, když můžeš mít sílu Boží milosti, splácíš za má muka?

Tolik milostí jsem ti dal, tolik slov povzbuzujících jsi slyšel a četl, tolikrát jsem tě v nitru volal a co ty? Tys raděj slyšel svůdný, hlučně se smějící, líbivý hlas světa, hříchů, své pýchy?

Všecko jsem ti dal, a cos mi dal ty? Nové urážky, znovu mne napájels octem a žlučí, když jsi své bratry nenáviděl, jim škodil, k nim v kyselosti nelásky a žluči hněvu mluvil.

Cos učinil se svými schopnostmi? Obsluhoval jsi sebe, sloužil jsi peklu i lidem, pro všechny jsi měl čas a možnost něco učiniti, jen pro mne jsi chvílky neměl, pro Ježíše jsi neměl upřímného, vlastního, skutečného slova?...

Hle, nyní je čas příhodný, nyní je čas spásy! Odvržme proto skutky temnosti a oblecme zbroj víry...

Nepíši, abych baval, abych ukolébával, proto zastavte se nad těmito slovy. S Bohem a s jeho láskou jest strašně nebezpečné si hráti!

BRAITO.

POVZDECHY SV. FILIPA NERI

(Žák sv. Filipa P. Francesco Zazzara sebral tyto povzdechy, jež tisíckrát vyslovil sv. jeho učitel a k nimž i jeho nabádal.)

Pane, viz, abys mi pomohl, Pane, pospěš mi pomoci!

Kdy tě budu milovati synovskou láskou?

Můj Ježíši, tak rád bych tě miloval!

Ježíši, nedůvěřuj mi!

Můj Ježíši, řekl jsem ti již, že, když mi nepomůžeš, nikdy nic dobrého nevykonám.

Řekl jsem ti, že tě ještě neznám.

Můj Bože, chtěl bych se naučiti cestě k nebi.

Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nade mnou.

Hledám tě a nemohu tě nalézt, přijď ke mně sám, můj Ježíši!

Nedůvěřuj mi, Ježíši, protože nikdy nic dobrého nevykonám.

Řekl jsem, že nikdy nic dobrého nevykonám, Ježíši, jestli mi nepomůžeš.

Neznám tě ještě, můj Ježíši, protože tě nehledám.

Kdybych tě znal, znal bych i sebe, můj Ježíši!

Proč mi nepomáhá svatá Panna, co dělá?

Co bych mohl učiniti, můj Ježíši, abych poznal tvou vůli?

Co dělati, můj Ježíši, abych se ti zalíbil?

Můj Ježíši, nikdy jsem tě nemiloval a přece bych tě chtěl tolik milovat!

Klesnu, Ježíši, jestli ty mi nepomůžeš.

Pane, jsem tísněn, odpověz za mne!

Panno Maria, Matko Boží, pros Ježíše za mne!

Rád bych tě, Ježíši, miloval a nemohu najít cestu.

Kdybych vykonal všechno dobro celého světa, vykonal jsem něco, co má cenu, Ježíši?

Ježíši, buď mi Ježíšem! (Spasitelem)

Pane, nauč mne plniti tvou vůli.

Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi!

Já jsem cesta, pravda a život, praví Pán.

Jestliže mi nepomůžeš, můj Ježíši, tak tě nikdy nebudu milovati.

Nechci nic jiného činiti, můj Ježíši, než tvou přesvatou vůli.
Můj Ježíši, jestliže mě chceš míti, přetni má pouta!
Chtěl bych ti sloužiti, můj Ježíši, ale nemohu najít cestu.
Neznám tě, můj Ježíši!
Obnov ducha správného v mých útrokách!
Zapal ve mně oheň své lásky.
Chtěl bych konati dobro, ale nenacházím cestu, můj Ježíši!
Maria byla vzata na nebesa, andělé se radují.
Ó dobrý Ježíši, rozmnož víru mou!
Chtěl bych tě nalézt, ó Ježíši, ale nenalézám cestu.
Nemiluji tě a přece chtěl bych tě milovati. Nemohu
Pane, pro své svatě utrpení nevzpomínej mých nepravostí.

činiti dobře, jestliže mi nepomůžeš. Nedůvěřuji sobě a
důvěřuji v tebe, můj Ježíši.
Pane, dej mi tu milost, abych tě nemiloval ze strachu,
nýbrž z lásky!
Chtěl bych činiti tvou vůli, můj Ježíši!
Všechna údolí budou vyplněna a každý vrch a každý
pahorek ponížen.
Slovo stalo se tělem, aby nás osvobodilo od těla.
Nemají vína, to jest nemají Ducha.
Panno a Matko!
Neuvod' nás v pokušení.
Jestliže mi nepomůžeš, můj Ježíši, pak nevím již, ani co
dělati i neb mluvíti.
Pane, neskrývej se mi!

„Nechť stav lidského pokolení silou uklidněného svědomí utváří se sebezpokojněji, stále a vždy v okolní přírodě, v násilnosti pralátek, v nezměnitelně se uplatňujících projevech nižší vůle pod námi a vedle nás... ucítíme nesmírnou tragiku života a denně budeme pozvedati zrak na Vykupitele na kříži jako na poslední vznešené útočiště.“

RICH. WAGNER.

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

EGENTER RICH. Dr.: GOTTESFREUNDSCHAFT (Dr. Benno Filser, Augsburg, 1928, str. 340, lex 80, cena: 18 Mk.) Podtitul je: Die Lehre von der Gottesfreundschaft in der Scholastik und Mystik des XII. und XIII. Jahrhunderts. Protože právě čtu Rousselotovu obdobnou studii francouzskou o chápání lásky k Bohu ve středověku, sáhl jsem dychtivě po této nové studii. Skutečně velké obohacení theologie. These, jaké mají všady býti, nový krok!

Autor studuje otázku lásky k Bohu u sv. Tomáše. Dokazuje, jak sv. Tomáš podal synthesu křest. lásky a křest. přátelství na základech Aristotelových. Byla to práce nesmírná, práce obra. Proto není divu, že v začátcích sestavování této teorie sv. Tomáš tu a tam ještě nejasně se vyjadřuje, kolísá. V Summě zato jest již pevné, ohlazené konstrukce. Autor ukazuje, že podle sv. Tomáše v pravé lásce netřeba se ztráceti, jak k tomu byli nakloněni theologové školy Viktorinské, že třeba jen sebe připnouti cele na Boha. Zajímavé jest srovnání učení sv. Tomáše s učením jeho současníků. V tom srovnání vidíme orlí let Tomáše Aq. Jak odvážný musel být Tomáš, aby mohl tak směle kráčet proti teoriím lásky současných, uznávaných theologů, aby mohl jíti i jinou cestou než uznávaný mystik sv. Bernard. Vidíme zřetelně, jak sv. Tomáš úmyslně se vzdaluje mluvy sv. Bernarda, mluvy mystické a básnické. Mystik a básník musí mluvit v hyperbolách, hyperboly v theologii jsou heresemi. Protože pak Tomáš sám byl velkým mystikem a střízlivým slovem dovedl podati svou nauku, proto má před jinými mystiky výhodu, že může býti brán do slova, že se u něho nemusíme tolik prodíratí obrazy.

Autorova analýze přirozeného a nadpřirozeného přátelství jest úzkostlivě a odborně přesná. Proto také jest přesvědčivá. Úplně souhlasíme s autorem, že Scotovi, protivníkovi Tomášovu, pak bylo již snadné v určitých bodech snad dostati se výše nad Tomáše. Když Tomáš postavil celou konstrukci, mohl již nějaký střízlík vznést se ještě trochu, když byl prve vynesena na křídlech orla.

Nemohu ani knihu dosti doporučiti. Je to skutečně jedna z nejlepších učebnic duchovního života.

Braitó.

LAVEILLE: MARGUÉRITE SINCLAIR (Téqui, Paris, 1929, str. 180, cena: 8 Frs) Již druhý životopis této podivuhodné duše. Laveille jest šťastným autorem krásného života sv. Terezie Ježíškovy a zde našel novou perlu do diadému své svěťice. Laveillova kniha má tu výhodu proti shora uvedené knize, že jest stručná a hodí se k rychlému přečtení. Autor provádí nás hlavně slovy a činy Marketinými a protože sám mluví málo, proto jest jeho kniha tím milejší. Braitó.

MEZARD: DOCTRINE SPIRITUELLE DE STE FRANCOISE DE CHANTAL (Lethielleux, Paris, 1929, str. 612, cena 25 Frs.) Záslužná práce: sestaviti z obsáhlého materiálu spisů sv. Františky její nauku, ukázati jejího ducha. Autor tak rozdělil nauku této svěťice, aby kniha tvořila celou soustavu duch. života. Prostě, nenuceně poučuje nás svěťice o důležitém prostředku posvěcení, o odumření sobě, o trpělivém, denním přibližování k životu, k Bohu. Braitó.

PAUL MITERRE: SAINT BERNARD DE CLAIRVAUX (Librairie de Lannoy 86, rue du Tilleul, Genval, Belgique, 1929, cena 15 Fr.) Životopis, který dovede nadchnout. Ukáže vám obrovskou postavu sv. Bernarda, hlubokého v rozjímání a bohatého v činnosti; dá vám lásku k němu. Zdá se, jako by jiskra žhavého ohně sv. Bernarda vnikla do pera spisovatelova, jehož sloh vás zanítí a strhne k obdivu. Možno jen doporučit všem a milovníkům středověku a sv. B. zvláště. R. D.

LITURGICKÁ NOVINKA

Maličko a bude tu svatý týden (24. — 30. března) s veškerou krásou a výmluvností svých půvabných obřadů. Komu není „liturgické hnutí“ prázdným slovem, opatří si příručku, jež ho zasvěťí do tajů všeho toho, co se u oltářů našich svatyň, v tu dobu děje, mluví a zpívá. Ta příručka má nadpis „OD KVĚTNÉ NEDĚLE DO BÍLÉ SOBOTY“. Dostanete ji za režijskou cenu 21 Kč (váz. 28) v Matici cyrilometodějské v Olomouci, Wurmova 31.

ČASOPISY

SCHOENEREZUKUNFTIV. 12,13,14.(Wien). Steffes, Die Auseinandersetzung des Christentums mit den nichtchristlichen Religionen. Knapstein, Der Anteil der Juden an der Entstehung des Kapitalismus. Schmidt, Freuds psychoanalytische Theorie zum Ursprung der Familie und der Religion. Fassbender, Von Arzt und Kranken. Lowenstein, Katholiken und Zentrum. Kard. Faulhaber, Katholische Universität und Wiedervereinigung im Glauben. Eberle, Grosstadt und Christentum, Horvath, Thomas von Aquin über die Grenzen des Eigentumsrechtes. Mager, Universität und Weltanschauung.

VITA E PENSIERO XIX. 10. (Milano). D'Hérbigny, Per il ritorno degli Orientali alla Chiesa di Roma Vigna, Leone Harmel. Sticco, La mestizia e un suo poeta. Dezanì, Giganti e pigmei. De Courten, Problema di anime in due traduzioni del Cinquecento.

NOVA KULTURA, XVIII, 1., (Praha II. Zderaz 3.) Obsah: Pravidelné požívání mořské vody nevyhnutelným prostředkem pro udržování zdraví obyvatel vnitrozemských oblastí. — Co má každý věděti o pohlavních chorobách? Maso a ženy. — Několik receptů vegetářských. O jedech a otravách. — Protialkoholní hlídka. — Různé zprávy. — Lékařský rádce ve zdraví i chorobě.